

DE BA

ZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Joc II : 12. Blaast de bazum!

Vrijdag 11 Mei 1900.

Dagg. I : 4. Is het door liefden wel de tijd / dat gij woont
in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis worst zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vooruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1-10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3 2 maal.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adresseeren aan den
UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken
der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. —
Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie
aan den HOOFDREDACTEUR, DR. H. BAVINK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

PLAATSELIJKE KERKEN.

SPIJKENISSE, 1 Mei 1900. Zondag 29 April maakte onze
geachte Leeraar Dr. J. Douma der gemeente bekend, dat hij
eene roeping had ontvangen van de Ger. kerk te Holmes. Van
harte hopen wij, met de gemeente, dat de Heere ZEv. vrij-
moedigheid geve, om ook voor deze roeping te bedanken.

Namens den Kerkeraad,
P. GELTJEDER, Scriba.

NEEDE, 1 Mei 1900. De alhier beroepen Leeraar, Dr.
B. B. v. d. Hoorn van Domburg, heeft voor onze roeping
bedankt.

Namens den Kerkeraad,
H. J. TEN RAE, Scriba.

AALDEN, 7 Mei 1900. Donderdag 3 Mei j.l. ontvingen
we het voor ons zoo teleurstellend bericht, dat de door ons
beroepen Candidaat B. Hangelbroek voor onze roeping had
bedankt. De Heere leere ons, ook in dezen zijnen weg te
berusten, die toch altijd wijs is en goed.

Namens den Kerkeraad,
H. NIJENHUIS, Scriba.

MELISKERKE, 7 Mei 1900. Gisteren werd onze beroepen
Leeraar, de Eerw. heer H. Meulink, Candidaat, tot zijn ambt
ingeleid en bevestigd door ZEv's vader, naar aanleiding van
2 Tim 2 : 1. Onze Leeraar verbond zich aan de gemeente
met het woord van Paulus 1 Cor. 2 : 7.

Namens den Kerkeraad,
K. HOUTERMAN.

MEDEMBLIK, 7 Mei 1900. Gisteren was het voor de
gemeente alhier een feestdag, daar haar beroepen en algemeen
begeerde Leeraar, Candidaat J. Sybrandy Jr., in den morgen-
dienst werd bevestigd door zijn broeder Dr. J. Sybrandy
van Mijdam, naar aanleiding van 2 Cor. 5 : 20. In de
avond werd verbond de jonge Herder en Leeraar zich aan de
gemeente naar aanleiding van Rom. 1 : 16. De Heere
vervulde de wenschen op dien dag uitgesproken, en stelde den
jeugdigen dienstknacht ten rijken zegen voor zijne kerk alhier.

Namens den Kerkeraad,
R. DE BOER, Scriba.

P.S. Dank aan de broeders Pred., Stud. en Cons voor
hunne diensten. 't Adres is voortaan: Dr. J. Sybrandy
BARENDRECHT, 7 Mei 1900. Gisteren was het voor de
kerk van Barendrecht een blijde dag. Des voormiddags werd
haar nieuwe Herder en Leeraar Dr. J. E. Voncken bij haar
ingeleid door den Welw. heer Dr. P. Segboer van Zwart-
sluis, en in het ambt bevestigd naar aanleiding van Philip.
2 : 29, terwijl ZEv. zich des namiddags aan haar verbond
met eene predikatie over Gen. 1 : 1. Dat het op dezen dag
uitgestroonde zand door de werking des Heiligen Geestes in
de harten der vele hoorders moge gevallen zijn in een weltoe-
reiden akker, opdat het wortelen schiet, opgroei en rijpe tot
een rijken oogst in den dag der toekomst van onzen Heere
Jezus Christus. De Heere geve der gemeente hem veel te
dragen op de vleugelen des gebeds voor den trouw der genade,
en bekwaam en zegen zijnen dienstknacht in het werk hem te
doen gegeven.

Het adres van den kerkeraad is voortaan aan den Leeraar
Dr. J. E. Vonckenberg

Namens den Kerkeraad,
P. JISKOOT.

WINSUM (Gr.), 7 Mei 1900. Gisteren was het voor de
Gerf. kerk alhier eene plechtige ure, doordat haar Leeraar
Dr. H. Meijering den herderstaf in haar midden zou neer-
leggen. Had ZEv. 's morgens ons bepaald bij de blijvende

tegenwoordigheid des Heeren met zijne kerk, naar aanleiding
van Matth. 28 : 20: 's namiddags nam hij zegenend afscheid
met de ernstige, apostolische vermaning van 1 Cor. 15 : 58,
warma hij zich in verschillende toespraken richtte tot de
gemeente, den kerkeraad, 't hoofd der Gerf. school enz. Een
der broeders onderlingen sprak nog een enkel woord van
afschied, waarna de gemeente haren scheidenen Leeraar toezong
Ps 120 : 4. Moge de Koning der kerk de beden en wenschen
verhooren, stelle Hij d. Meijering tot rijken zegen voor de
kerk te Katwijk a/d Rijn, en vervalle Hij hier de ledige
plaats door den man zijns raads.

Namens den Raad der Gerf. kerk,
K. D. v. d. KOOY, Scriba
P.S. Het adres van de Gerf. kerk te Winsum (Gr.) is
voortaan
K. D. v. d. KOOY, Scriba

DIRKSHORN e. a., 7 Mei 1900. Zondag ontving de kerk
alhier het bericht, dat haar Leeraar Dr. H. H. Schoenmakers
voor de roeping naar Grijskerke had bedankt.

Namens den Kerkeraad,
P. GOOTJES, Oudl.

GOEDA, 8 Mei 1900. Heden maakte onze geliefde Leeraar
Dr. G. Wisse aan de gemeente bekend, een beroep te hebben
ontvangen van de Gerf. kerk te Overtum. Wij hopen, dat
ZEv. ook voor dit beroep zal bedanken, opdat hij zijn geze-
genden arbeid onder ons mag blijven voortzetten.

Namens den Kerkeraad,
J. VAN OOL, Scriba.

VIJFHUIZEN, 8 Mei 1900. Door des Heeren goedheid is
het den kerkeraad en de gemeente ten deel gevallen om te
mogen vernemen, dat de beroepen Candidaat, de Eerw. heer
H. Hangelbroek, het beroep heeft aangenomen. De Heere zij
geloofd; dat het zijn moge in zijne gunst en tot zegen van
dit deel zijner gemeente.

Namens den Kerkeraad,
D. MEIJ.

Het adres van den kerkeraad der Gereformeerde kerk van
Renkum is: den Weerw. Heer Dr. A. van der Stuijs te Ren-
kum.

De kerkeraad der Gereformeerde kerk te Gelder-
molen bericht aan collectanten, die voor welk doel
ook, in deze gemeente wenschen rond te gaan, dat
aan de leden der gemeente verzocht is, aan niemand
ondersteuning te geven, die niet van eene aanbe-
veling van den kerkeraad is voorzien.

Aanvraag om zulk een aanbeveling zende men
minstens drie weken tevoren in.

Namens den Kerkeraad voornemend,
R. LOMAN, Praeses.

CLASSEN.

Classis Amsterdam.

De vergadering der Classis, te Amsterdam, zal
D. V. worden gehouden op 13 Juni a. s. Stukken
voor het Agendum worden bij ondergeteekende in-
gewacht tot 23 Mei a. s.

Namens de roepende Kerk,
H. GROENENDIJK AZN.,
Vondelstraat 27.

J. EIJNKEEL,
1e Jan v. d. Heijdenstraat 156.

Amsterdam, 8 Mei 1900.

Classis Enkhuizen.

De Classis Enkhuizen, bijgestaan door Deputaten
Synodi, heeft in hare vergadering, 1 Mei te Hoorn
gehouden, den Candidaat J. Sybrandy peremptoir
geëxamineerd en hem toegelaten tot de bediening
des Woords en der Sacramenten.

VAN ASKEN, Cl. Corr.

Urk, 3-5-1900.

Classis Zwolle.

De Classis Zwolle heeft in hare vergadering van
3 Mei j.l. den Candidaat J. Bosch Jr. te Zwalpe,
praeparatoir geëxamineerd en met alle stemmen be-
roepbaar verklaard in de Gereformeerde kerken.

PH. W. H. ESKES, A. t. Scriba.

Classis Zwolle.

In de plaats van Dr. Segboer van Zwartsluis, die
naar Voorthuizen vertrekt, is tot Correspondent der
Classis Zwolle benoemd Dr. Ph. W. H. Eskes te
Genemuiden.

PH. W. H. ESKES, A. t. Scriba.

PROVINCIEËN.

Prov. Syn. Groningen.

De Provinciale Synode van Groningen wordt D. V.
niet gehouden Woensdag 13 Juni, maar Donderdag
14 Juni. Rekendag Dinsdag 12 Juni.

H. SCHOLTEN, Prov. Corr.

Zuidhorn.

Provinciaal Studiefonds
(Noord-Holland.)

De Penningmeester verzoekt zeer dringend de
kerken te Amstelveen, Ankeveen, 's-Graveland, Naar-
den, Nederhorst den Berg, Sloten, Sloterdijk, Uit-
hoorn, Beverwijk, Haarlem, Haarlemmermeer, Half-
weg, Nieuw-Vennep, Velzen, Westzaan, Wormer,
Wormerveer en Zaandam A ten spoedigste te co-
lecteeren.

H. THOMAS.

Purmerend, 9 Mei 1900.

ONTVANGSTEN.

Voor de Inv. Zending in den
Zuid-Oosthoek van Friesland.

Door den heer J. Jansen, penningw. van de Zending-
Vereniging „Predikt het Evangelie” te Kampen f 10.—
P. A. SMILDE, Penningw.

Heerenveen, 7 Mei 1900.

Inwendige Zending in Drente.

De deputaten deelen onder dankbetuiging aan de gever-
mede, dat in April 1900 door hen de volgende giften zijn
ontvangen:

Kerk van Gees: bijdrage over 1899	f 10,50
Jonged.-Vereniging „Dorcas” te Hoogeveen	- 3,40
Eenige Jongelings-Verenigingen	- 5,50
Catechistie-bus te Steen	- 2,97½
Door br. Hogewind te Odoorn	- 1,01
Wij bevelen ons verder tot het ontvangen van giften vrien- delijk aan en hopen, dat deze in de bloeiende rijkdom vloeien.	

Namens de Deputaten voora,
H. A. DIJKSTRA, Secr.-Penn.

Diever Mei 1900.

Kas van Hulpbehoevende kerken
in N.-Holland.

De coll. van:		
Enkhuizen	f 27,01½	Medemblik f 3,64
Urk	- 20,—	Opperdoes - 5,—
Audijk	- 12,43	Hoorn - 5,57½
		F. ZANTINGE, Quaestor.

Hoorn, 2 Mei 1900.

Voor de Theologische School.

Westbroek en Acht- tindhoven	f 10,45	Helenaveen f 1,—
Naaldwijk	- 16,72½	Helmond - 1,75½
Culemborg	- 6,80	Heusden (6 Dec.) - 1,07
Barnveld	- 9,04	Heusden - 3,37
Assen	- 18,02	Sprang - 5,50
Appelscha	- 4,55	Tilburg - 3,24
Gasselter-Nijveen	- 11,40	Vrijhoeve-Cappelle - 5,18
Haulerwijk	- 2,55½	Veen - 3,50
Norg	- 1,33½	Gezonden i/h kerk-
Roden	- 4,—	zakje te Kampen - 5,—
Smilde A	- 13,27½	Dwingelo - 9,15
Vries	- 5,20	Beilen - 10,23
Noordeloos	- 3,63	Vledder - 2,—
Amsterdam ½ c.	- 284,09½	Diever - 4,10
gift uit Amsterdam	- 5,—	Hijken - 3,47
Genderen	- 13,75	

Voor de Uitbreiding.

Door Dr. W. Pera uit Hallum, contrib. uit Hallum
over 3 jaar Wed. R. H. Talsma f 18, W. Elzinga f 3, P. D.
v. d. Meer f 3, Dr. W. Pera f 6.

Door dhr. J. H. Bos te Kampen, contrib. v/d Gerf. kerk te
Kampen f 25.

De Penningmeester
van de Theologische School,
DR. H. FRANSEN.

Voor de Zending onder de Joden.

In hartelijken dank ontvangen:
Van Dr. Meijering te Winsum (Gr.) gevonden in het kerk-
zakje f 10,—
Van K. Kraan, 's-Gravenhage f 1,—
Van J. G. Schuil van de Cents-vereniging voor de zending
onder de Joden f 6,—
Mij bij voortdurende aanbevelende voor liefdegaven, tot
bevoorruiging van den arbeid onder het volk.
N. KOORS,
Oost-Molenstraat 5.
3 Mei 1900.

KENNIS EN LEVEN.

XIV.

Hoe hoog de Schrift de kennis ook
acht, zij kent toch ook eene valsche
kennis, welke zij ten strengste ver-
oordeelt en waartegen zij met ernst
waarschuwt.

Omdat zij zelve met eene zoowel
in vorm als in wezen geheel eigen-
aardige kennis optrad, moest zij
vroeger of later wel in botsing komen
met eene wijsheid, die uit een gansch
ander beginsel afgeleid werd en een
geheel verschillenden inhoud had.

Reeds het Oude Testament kent
de tegenstelling, welke Paulus later
omschrijven zal als het dwaze Gods
en het wijze der menschen. Jesaja
getuigt van Assyrië en Babel, dat zij in
trotschheid des harten zich tegenover
Israel op hunne wijsheid en op hun
verstand beroepen, 10 : 13, 47 : 10.
Maar de profetie waarschuwt tegen
zulke menschelijke wijsheid en roept
het wee uit over degenen, die in
hunne oogen wijs en bij zichzelf
verstandig zijn en zich beroemen in
hunne wijsheid. Want de wijsheid

der wijzen zal vergaan en het ver-
stand der verstandigen zal zich ver-
bergen.

Toch werd eerst in lateren tijd
die wijsheid der Heidenen voor Israël
tot eene ernstige verleiding. Toen
na de ballingschap vele Joden zich
onder andere volken verspreidden,
kwamen zij, inzonderheid in Alexan-
drië, met de Heidense wetenschap
in aanraking, die in formeel opzicht
veel meer ontwikkeld en afgewerkt
was dan de kennis, welke de Joden
opgedaan hadden uit hunne heilige
Schriften.

Van die Heidense wetenschap
ging daarom eene machtige bekoring
uit op het ontvankelijk gemoed der
zonen van Israël. Velen zochten de
hoogste wijsheid in eene verbinding
van Oudtestamentische gedachten en
Grieksche wijsbegeerte. Eene reeks
van geschriften, zooals de apocriefe
boeken van Jezus Sirach en de Wijs-
heid en onderscheidene werken van
Philo, waren de vrucht van het
huwelijk, dat tusschen Joodsch geloof
en Grieksche wijsheid, gesloten werd.
Inzonderheid Philo is de vader ge-

worden en de vader gebleven van
al de bemiddelingen, die later telkens
opnieuw, tot in deze eeuw toe, tus-
schen geloof en wetenschap beproefd
zijn.

Datzelfde gevaar kwam ook weer
op, toen de gemeente van Christus
met het Woord Gods, dat zij ont-
vangen had, optrad in het midden
der wereld. Het gevaar was toen
te grooter, omdat aan den eenen kant
de wereld van dien tijd op allerlei
wijze voorbereid en toegerust was
tot den strijd, en aan den anderen
kant de gemeente nog jong en oner-
varen en voor allerlei dwaling ge-
makkelijk toegankelijk was.

Zeer moeilijk is het, om uit de
boeken des Nieuwen Testaments een
duidelijk beeld te verkrijgen van de
ketterijen, die reeds tijdens het leven
der apostelen in de gemeenten zich
voordeden. Joodsche, Heidense en
Christelijke denkbeelden woelden
dooreen. Wettelijkheid en wetteloos-
heid, onthouding en vleesch-dienst
kwamen naast elkander voor en
gingen menigmaal in elkander over.

Maar duidelijk is, dat de beginselen

der latere machtige Gnostiek reeds
in de eerste eeuw aanwezig zijn. Er
ontwaakte bij velen, toen zij over-
stroomd werden met allerlei denk-
beelden uit Oostersche godsdiensten
en Westersche stelsels, een streven,
om het alles saam te vatten in één
machtig systeem en langs dien weg
een hooger weten deelachtig te wor-
den, dan de eenvoudigen en onont-
wikkelden bezitten konden.

De valsche wetenschap, die toen
zich verhief, veranderde, evenals
later de wetenschap zoo dikwerf heeft
trachten te doen, den Christelijken
godsdienst in wijsbegeerte, den histo-
rischen persoon van Christus in eene
Goddelijke idee, de verlossing van
de zonde in eene verklaring van de
wereldraadselen, de geschiedenis in
een spel van begrippen. En het
resultaat was, dat niet de geloovigen,
maar de „wetenden” de eigenlijke,
geestelijke menschen en de zaligen
op aarde waren.

Tegen die valsche wetenschap ver-
heven reeds de apostelen in de
boeken des Nieuwen Testaments
hunne stem. Er is wel eene kennis,

— zoo leeren wij uit hunne geschrif-
ten — die niet aller deel is, die voor
de wijzen en verstandigen verborgen
en alleen den kinderkens geopenbaard
wordt. Alleen aan de discipelen van
Jezus is het gegeven, de verborgen-
heden van het koninkrijk der hemelen
te verstaan. Ook is er wel onder-
scheid in kennis tusschen de gelo-
vigen onderling, want er zijn onder
hen kinderen en jongelingen, mannen
en vaders, pasgeborenen en volwas-
senen, zwakken en sterken; sommigen
moeten nog met melk gevoed worden
en anderen kunnen reeds vaste spijs
verdragen; daar zijn er, die pas de
eerste beginselen kennen en daarbij
blijven staan, terwijl anderen tot de
volmaaktheid trachten voort te varen.
Zelfs is er in de gemeente eene
bijzondere gave der wijsheid en der
kennis, die niet aan allen doch slechts
aan enkelen geschonken wordt.

Doch dit is alles iets gansch anders
dan de valsche wijsheid, die de ijdele filosofie,
die aan het kruis van Christus zich
ergert en het evangelie eene dwaas-
heid acht. Want deze valsche weten-

schap loochent, dat Christus in het vleesch gekomen is; dat in Hem en in Hem alleen al de schatten van wijsheid en kennis zijn; dat Hij de eenige Middelaar Gods en der menschen is. Zij houdt zich bezig en vermoet zich met ijdele geslachten-rekeningen en hecht geloof aan allerlei fabelen; zij predikt onthouding van allerlei spijsen en dranken, hoewel niets onrein is in zichzelf, of geeft aan allerlei bandeloosheid zich over. Zij beperkt de zaligheid tot de wetenden en sluit alle anderen van haar uit.

En daartegenover draagt de Schrift de beginselen voor van de echte wijsheid en kennis, van de ware wetenschap. Deze heeft Christus tot middelpunt: want Hij alleen is de volheid Gods en de gemeente der geloovigen is op haar beurt zijne volheid, de vervulling van Hem, die alles in allen vervult. Geene verzoening is er, dan die door Hem is volbracht, den eenigen Middelaar Gods en der menschen, den waarachtigen mensch Christus Jezus, want Hij heeft door zijn kruis alle dingen verzoend en vergadert alles tot een onder zichzelf als het hoofd. Geen verachting der wet of der Schrift komt daarom te pas, want de wet is wijs en heilig en goed en de Schrift is van God ingegeven en nuttig tot leering en onderwijzing en wederlegging. Een iegelijk behoort zich daarom te houden aan de gezonde leer, die naar de godzaligheid is en niet wijs te zijn boven hetgeen geschreven is. De verlossing bestaat niet in mededeeling van kennis maar in vergeving der zonden door het geloof. En niet de wetenden zijn zalig, maar God wil, dat voor alle menschen gebeden en dankzeggingen worden gedaan, dat alle menschen zalig worden en tot kennis der waarheid komen. Zijn zaligmakende genade is allen menschen verschenen en wordt geschonken aan een iegelijk, die geloof.

Gelooven en weten vormen daarom geen tegenstelling, maar het Christelijk geloof baant den weg tot het waarachtige weten, tot de kennis van den eenigen waarachtigen God en van Jezus Christus, dien Hij gezonden heeft. Ook het Nieuwe Testament gaat uit van de gedachte, dat de vreeze des Heeren het beginsel aller wijsheid is.

BAVINCK.

DE EERSTE DOOPVRAAG.

De eerste vraag, die in ons doopsformulier aan de ouders gedaan wordt, heeft in de geschiedenis der Gereformeerde kerken nog meer aanleiding tot misverstand en twist gegeven, dan de tweede, op welke wij in de Bazuin van 20 April j.l. de aandacht vestigden.

De belijdenis, welke in de eerste vraag van de ouders wordt geëischt, dat n.l. onze kinderen in Christus geheiligd zijn, ontmoette in de kerken hier te lande hoe langer hoe meer bezwaar en tegenstand.

Toen de tucht in de kerk verwaarloosd werd en vele ouders hun kinderen ten doop hielden, van welke men volstrekt niet naar waarheid getuigen kon, dat zij wandelden in den weg des verbonds, kregen ernstige predikanten bezwaar, om aan zulke ouders deze vraag voor te leggen.

Het bezwaar was van tweeërlei aard. Ten eerste kon moeilijk aan ouders, die men eigenlijk op grond van hun belijdenis en wandel niet voor geloovigen houden kon, de vraag worden gedaan, of zij bekenden, dat de kinderen der gemeente in Christus geheiligd waren. Indien de ouders geen ware geloovigen en niet in Christus geheiligd zijn, hoe kunnen zij dit dan in waarheid belijden van het zaad der gemeente?

En ten andere scheen het niet aan te gaan, om van alle kinderen der gemeente zonder uitzondering te gelooven, dat zij waarlijk inwendig door den H. Geest in Christus geheiligd waren en daarom moesten gedoopt worden.

De eerste, die tegen deze vraag bezwaar maakte was de bekende Utrechtsche predikant J. van Lodensteyn, en vele anderen, vooral in de Provincie Utrecht, stonden hierin aan zijne zijde.

Maar de Provinciale Synode van Utrecht in Sept. 1876 achtte de bezwaren niet gegrond en schreef voor, dat men de formulieren stiptelijk zou lezen en er geen verandering in zou aanbrengen.

Dit hielp voor een tijd. Maar ongeveer een vijftig jaren later verhef zich de

oppositie opnieuw. Vele predikanten begonnen eigenmachtig veranderingen in het formulier aan te brengen en vraagden aan de ouders bijv. of zij bekenden, dat de kinderen der gemeente in Christus geheiligd konden of behoorden te zijn, of dat zij wellicht in Christus geheiligd waren, of dat zij, in Christus geheiligd zijnde, dat is, indien zij in Christus geheiligd waren, als lidmaten zijner gemeente behoorden gedoopt te wezen.

Hoewel vele mannen in dien tijd de pen oppnamen, kwam de strijd niet tot eene bevredigende oplossing. Maar het practisch resultaat was, dat langzamerhand algemeen in de kerk de opvatting gehuldigd werd, dat de woorden: *in Christus geheiligd* in voorwerpelijken, uitwendigen, verbondmatigen zin waren te verstaan. Deze uitlating heeft zich staande gehouden tot op dezen dag, maar zij is en kan toch de ware niet zijn.

Het sterkste bewijs, dat voor deze verklaring kan aangevoerd worden, is ontleend aan 1 Cor. 7:14.

Daar zegt Paulus, dat de kinderen van eene geloovige vrouw, ook al is de man ongeloovig, heilig zijn, want de ongeloovige echtgenoot is geheiligd door den geloovigen echtgenoot.

De heiligheid, welke de Apostel hier aan den ongeloovigen echtgenoot en aan de kinderen toeschrijft, is inderdaad niet anders dan in voorwerpelijken, uitwendigen zin te verstaan. De ongeloovige echtgenoot zou anders niet ongeloovig kunnen heeten.

Maar ten eerste verdient het opmerking, dat Paulus hier volstrekt niet van den doop spreekt, of bedoelt te spreken. Zijne bedoeling is eene gansch andere. Hij wil n.l. aantonen, dat een echtgenoot, die tot Christus bekeerd is geworden, daarom den anderen echtgenoot, die ongeloovig bleef, noch ook de kinderen behoefte te verlaten of het huwelijk ontbinden moet. In een gezin, waar een der beide echtgenooten bekeerd werd, geeft de Christelijke belijdenis den toon aan. Zij heerscht en regelt alle leven. Zulk een gezin is een Christelijk gezin. Het mindere dient het meerdere, het lagere volgt het hogere. Ongeloovige echtgenoot en kinderen worden geheiligd door den geloovigen man of de geloovige vrouw.

Dat Paulus er niet aan denkt, om hier een bewijs voor den kinderdoop te geven, blijkt genoegzaam daaruit, dat, wanneer de heiligheid, waarvan hij spreekt, bij de kinderen voldoende grond ware voor den doop, deze het ook wezen zou bij den ongeloovig gebleven echtgenoot. Want hij zegt niet alleen van de kinderen, dat zij heilig zijn, maar ook van den ongeloovigen man, dat hij geheiligd is door de geloovige vrouw, en van de ongeloovige vrouw, dat zij geheiligd is door den geloovigen man.

Ten andere is het onbewijsbaar, dat de uitdrukking in het doopsformulier: *in Christus geheiligd*, bedoelt te zijn eene aanhaling van een beroep op 1 Cor. 7:14. Er is toch een groot onderscheid tusschen Paulus' woorden, dat de ongeloovige echtgenoot en de kinderen door de geloovige vrouw geheiligd en heilig zijn, en de woorden, welke het doopsformulier bezigt, dat de kinderen in Christus geheiligd zijn. Deze uitdrukking doet veeleer denken aan teksten als Joh. 17:17, 1 Cor. 6:11, Ef. 5:26, Hebr. 2:11, 10:10 enz.

En ten derde, ook al zou de opsteller van het formulier met de uitdrukking: *in Christus geheiligd* aan 1 Cor. 7:14 gedacht hebben, dan zou daaruit alleen volgen, dat hij dezen tekst verkeerd heeft opgevat. En dat gebeurt meer, ook wel in onze Gereformeerde belijdenisschriften. In de 58e vraag van onze Catechismus wordt bijv. 1 Cor. 2:9 toegepast op de hemelsche zaligheid, terwijl Paulus daar ter plaatse van de zaligheid, die in Christus verschenen en den geloovige hier op aarde geschonken is, zegt, dat geen oog het gezien en geen oor het heeft gehoord en het in niemands hart is opgeklimmen, wat God bereid heeft dien die Hem liefhebben.

Afgedacht van dit beroep op 1 Cor. 7:14, dat niet ter zake dient, is er geen enkel bewijs, dat de woorden in Christus geheiligd alleen in uitwendigen, verbondmatigen zin zouden te verstaan zijn.

Daarover nog iets de volgende week.

BAVINCK.

EEN BELANGRIJK OPSCHRIFT VAN EENEN BELANGRIJKE PSALM.

„Eene onderwijzing Davids.” Ps. 32:1.

David, de koninklijke profeet, zegt: „Heere! de wet uwsmonds, is mij beter dan duizenden van goud of zilver.” Heerlijk getuigenis. Het zegt ons, hoe Gods heilig en tot zaligheid leidend Woord door ons geschat moet worden boven alles, wat in de wereld is. In den Bijbel, in de Schriften des Ouden en Nieuwen Verbonds, heeft God alles geopenbaard, wat ons noodig is te weten, tot onze zaligheid. Paulus zegt: „Al de Schrift is van God ingegeven,

en is nuttig tot leering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is; opdat de mensch Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust.”

De Schrift is dus een kostelijke, onmisbare en dies onwaardeerbare schat. Zij stelt ons niet alleen het hoogste goed voor oogen, maar wijst ook den weg tot deszelfs bezit.

Gods Woord is als een zaad, dat in het hart als in toebereide aarde vallende, den Christen vruchtbaar maakt in goede werken. Of als een spiegel, die ons de onreinheid onzer zonden teekent, maar ook de reiniging door het bloed des kruises voor oogen stelt. Is als een licht op ons pad en een lamp voor onze voeten.

Is de lichtende star voor den schepeling op de levenszee, het kompas dat hij veilig raadplegen kan, ja het roer dat den rechten koers doet houden naar de haven des hemels. Daarom zei Jacobus: „Ontvangt met zachtheidheid het Woord, dat in u geplant wordt, hetwelk u kan zaligmaken.”

Kan men zoo spreken van de Heilige Schrift in het algemeen, ook van de Psalmen in het bijzonder. Zij zijn als 't ware het hart in de Schriften des Ouden Verbonds. De zon onder de sterren. Zij zijn vol goddelijke leerlingen, vermaningen, vertroosting, niet om de aan ijdelheid gewende ooren van den vleeschelijken mensch te vermaken, maar om te dienen tot onderwijzing en heilzame vertroosting van den geestelijken mensch.

De Psalmen zijn voor het geloovige hart een lieflijk rustoord; maar ook een schild tegen de aanvechtingen van Satan; ja, 'tis te recht gezegd, een geestelijke apotheek, waarin de kostelijkste medicijn voor allerlei kwalen der ziel. De Psalmen zijn genoemd een a b c voor de reizigers naar Sion, en te recht, want in hen treedt nu eens de bidder, dan weer de dankzeggende, nu eens de trooster, dan weer de onderrichter op den voorgrond.

Voor de Psalmen Davids. Vooral de 32ste Psalm. Hij is kort, maar zwaar. In de hoogste mate eenvoudig, maar uitermate verheven. Gelijken men een juweel waardeert, niet naar de grootte, maar naar den luister, zoo ook moet deze Psalm hoog gewaardeerd. Heerlijke dingen worden er in behandeld, dingen met onze zaligheid in het nauwste verband.

Hij heet: „Eene onderwijzing Davids.”

David is de dichter. Hij gaf zijn dichtstuk tot stichting der kerk over. Is niet zonder opzet, dat de Heilige Geest den naam van den dichter heeft bewaard.

Het kan ons opvallen, dat de namen der goddelozen in de Schrift of dikwerf verzwegen worden, of slechts ten halve genoemd, maar daarentegen de namen der vromen er als in sierlijke letters in zijn gegrift. B.v. waar Lukas 16 sprake is van een rijken vrek, en van een arm godzalig man, wordt de naam des eersten verzwegen, maar die des anderen, Lazarus, met eere genoemd. De Schrift heeft veler namen verveegd.

Ook dien van David. Wij zullen niet veel van hem zeggen. Hij is bekend in de gemeente des Heeren. Eeuw in, eeuw uit laaft zij zich aan zijne liederen als aan een frische bron. Slechts dit: deze David, die door zijn vader Isai gesteld was, om op het veld de schapen te hoeden, is van God geroepen, niet slechts om als koning den scepter over Israël te voeren, maar ook, om als profeet zijn volk te onderwijzen, te vermanen, te bestraffen, te troosten; en hij is in zijne roeping getrouw geweest. Daarvan geven zijne Psalmen, geeft ook deze Psalm blijk.

Deze Psalm dan zij ons kostelijk, en worde gewaardeerd verre boven alle menschelijke geschriften, want hij is van David, den koning-profeet, den profeet des Allerhoogsten, die onder de leiding des Heiligen Geestes schreef.

„De profetie”, zegt Petrus, „is voortdurend niet voortgebracht door den wil eens menschen, maar de heilige menschen Gods, van den Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken.” En David zelf erkent met ootmoed en dankbaarheid: „De Geest des Heeren heeft door mij gesproken, en zijn vrede is op mijne tong geweest.”

Wij lezen dan: „Eene onderwijzing Davids,” d.i. naar de betekenis van het Hebreeuwsche woord, een leerpsalm.

In het algemeen mogen wij van de gewijde Hebreeuwsche poëzie zeggen, dat zij eenig is. Nu heft zij u op hare vleugelen, en voert u ten hemel, ja, tot den hemel der hemelen, maar die toch nog te klein is, om eene woning te kunnen zijn voor den Allerhoogste; dan daalt zij met u, en toont u den afgrond der zee, en des aardrijks ingewanden, waar het vuur voor de brandende bergen wordt aangeblazen, of leidt u huiverend rond in het rijk der dooden! . . . Nu suist zij lieflijk als de zuidenwind, en omgeeft u met balsam-

geuren, als van de zalf der priesterwijding, of van den zomerdauw in bloeiende valleien; dan loeit zij als de storm, of klatert als het onweder, de stem Gods over de wateren, die de cederen Libanons ontwortelt, de hinden van angst doet baren, en het aardrijk doet beven. Nu beschrijft zij u den opgang der zon, als van een gerichsel, die de aarde bij de vier hoeken aangrijpt, en den nachtelijken booswicht en het roofgedierte in hunne sluipholen terugdrijft; nu als een bruidgom, die vroolijk uit zijne slaapkamer treedt, of als een held, die moedig voortijlt op de bane des roems; dan bedekt de nacht met zijne vele vlerken de aarde, de leeuw gaat brullend uit op roof, of het gestarte beest zijn hemelpost, allen bij name opgeroepen en geteld, niet één ontbreekt op de stem van den heer der heerscharen! Zij voert uwe verbeelding terug tot den aanvang des tijds toen, onder de reizegezangen der morgensterren en der kinderen Gods, de Almachtige de aarde op hare steunpilaren vestigde, den oceaan als een pas geboren wicht van windselen voorzag, de wateren met zijn hand mat, en de eilanden daarheen strooide als dun stof op de zee! Toen de bergen oprezen, de dalen daalden ter plaatse, door God bestemd, toen de bronnen ontsprongen en zich in beken en rivieren uitstortten, om te dwalen door valleien en beemden!

Dan snelt zij, van de uiterste grenzen van het voorleden, met de stoutste vlucht tot in de laatste toekomst, en juicht verrukt den dag te gemoet, waarin de gansche aarde zal staan onder het gebied van des Heeren Gezalfde, die met de gerechtigheid is omgord. Dan zal de wolf met het lam verkeer, en de luipaard bij het bokje nederliggen, het kalf en de leeuw en de os te zamen, een klein jongste zal ze hoeden. Dan zal de jongeling spelen bij een adderhol, en het pas gespeende kind zijn hand steken in den kuil der basiliken. Leed noch schade zal dan ergens op Gods schoone aarde worden aangericht.

Hoort! hoe de Hebreeuwsche harp den mensch bezingt, als zijnde een weinig minder dan Gods engelen, met eere en heerlijkheid gekroond; en hoe zij instemt in de klacht van het diepste hartsgemoed, dat wij zijn gevallen, uit het licht in de duisternis, uit de vrijheid in slavernij, uit den staat van vrede, in dien van vijandschap met God, en nu, als kinderen des stofs, schuldig en onrein een leven leiden vol moeite en verdriet!

Hoort haar geklank: „De Heere regeert, de aarde verheugt zich!” Hoort hare bazuin: „De Heere regeert, dat de volken beven!” O! geen zielsgeuegt, die zij niet kent; geen zielsmart, die zij niet deelt. Al wat verheven, schoon, edel, zieltreffend en hartverterend is, stroomt van de dichter der Hebreeuwsche zangers onvergelyklijk, onnavolgbaar!

(Slot volgt.)

NOTTEN.

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN.

XIV.

VOEGT U TOT DE GERINGEN.

Tracht niet tot de hooge dingen — zoo vermaant Paulus, Rom. 12:16. Er bestaat toch gevaar, dat wij wel naar de „hooge dingen” trachten. Ons vleesch schuwt de laagte en wil naar de hoogte. Het staat naar de voor-aanzitting in de Synagoge en naar het gegroet worden op de markten; naar de gunst der voorname broeders, naar de eere van het ambt. Misschien sluimerde de zucht naar het hooge heel den tijd door, dat men onbekeerd in de wereld leefde, omdat men in de wereld geene kans had om tot eenige beteekenis te komen. Maar sinds men eene plaats in de gemeente verkreeg, opende zich de gelegenheid om wat groots te worden. In de gemeente toch wordt niet, gelijk in de wereld, met stand en rijkdom gerekend; daar telt elk ons mede, en is elk voor ons genakbaar, hoe gering wij naar het vleesch ook zijn. Dit juist brengt zijne verzoeking mede; de gelegenheid om te klimmen maakt er licht de genegenheid toe wakker. Wie in deze verzoeking valt, begint zich allengskens terug te trekken van de invloedlozen in de gemeente, wier vriendschap hem geene eere toebrengt; daarentegen tracht hij naar den omgang met de hooger dan hij staande broeder n, gedachtig aan het spreekwoord, dat men geëerd wordt met wie men verkeert. Deze poogt hij voor zich te winnen; hun ziet hij naar de oogen en in hunne schaduw is hij te vinden; hen volgt hij in zijn spreken en zijn handelen, ja soms in zijne manieren slaafschelijken na. Zij zijn de ladder, langs welke hij opklimt, om boven zijns gelijken uit te komen.

Dit nu wil Christus niet. Integendeel beveelt Hij ons, door zijnen apostel, om ons te voegen tot het ge-

ringe. Voegt u tot de nederigen — zoo luidt het. Paulus wil zeggen, dat wij ons als medgezel voegen moeten bij de geringen.

Zoo deed onze Heere ook. Waar toch zag men Christus? Bij de grooten en machtigen zag men Hem slechts bij uitzondering, en vond men er Hem al, dan zag men Hem nooit om hunne gunst vleien. Het waren de geringen, tot wie Hij zich aangetrokken gevoelde; Hij, de herder, die de negen en negentig schapen verliet om het eene te zoeken, dat verloren was; Hij, de vriend der tollenaars, die zich zooveel aan hen gelegen lieg, dat de schijn van zelf een zondaar te zijn er door op Hem kwam. Wat deed Hij trouwens anders dan den Vader navolgen? De Vader zelf ziet neder op den geringe, den man met het gebroken hart, en heeft de armen uitverkoren, om rijk te zijn in het geloof.

Mogen wij dan geen voorkeur hebben? Voorzeker mogen wij dit, mits gelijke voorkeur als God heeft, voorkeur, niet voor wat boven, maar voor wat beneden ons is. Laat ons niet opwaarts, maar neerwaarts zien; ons oog volge eene zelfde richting met Gods oog. Wij zullen er door beantwoorden aan onze roeping om met wat wij boven anderen hebben, deze te dienen, en er hen door op te heffen tot onze eigene hoogte. Zoo eischt het de wet der liefde. Gelijk de groote zon er is voor het kleine aardrijk, zoo is in de gemeente de wetenschapelijke er voor den minkundige, de rijke voor den arme, de sterke voor den zwakke, de blijde voor den droevige, de groote voor den kleine.

Wij hebben echter zorg te dragen, dat ons arglistig hart ons niet misleidt. Denk aan Absalom. Wat boog hij zich neder tot wie ver beneden hem stonden. Zie hem daar staan aan de zijde van den weg der poort, vroeg in den morgen, om de lieden van buiten, die ten gerichte kwamen, voor te zijn. Als iemand naderde om zich voor hem te buigen, zoo reikte hij zijne hand uit, en greep hem, en kustte hem; alzo stal Absalom het hart der mannen van Israël, 2 Sam. 15. Zie, zoo is er een geven om te nemen, een buigen om te heerschen, een dienen om gediend te worden; men kan zich aanstellen als den minste, met het bijoormerk om er de meeste door te worden. Onderzoeken wij ons arglistig hart toch ten nauwste om te zien, of het waarlijk liefde is, die ons naar de geringen henendrijft. Het mocht eens vermomde hoovaardij zijn! Ach! dan zou op ons dalen geene verheffing volgen, maar verbreking. De liefde zij ongeveinsd!

Wilt gij weten, of iemand uwer groot is, zoek hem dan in het gezelschap der geringen, en vindt gij hem daar niet, dan is hij, spijt van al wat hij heeft, toch eigenlijk klein. Zoo een mag hij zijn streven om zijnen weg met zijne meederen te kruisen, eenige eer behalen, het zal toch slechts tijdelijk zijn. Alle roem, buiten de wegen der nederigheid en der liefde verkregen, gaat voorbij. Van hem echter, die zijn hart geeft aan wie beneden hem staan, zal eens blijken, dat hij verstandig gehandeld heeft, met zich tot dezulken te voegen. Niet alleen omdat men nergens trouwer en hartelijker vrienden wint, dan onder hen, die beneden ons staan, maar ook nog om eene andere reden. In de geringen dezer wereld toch dient men de koningen der toekomstige wereld, zij zullen het ons eens vergelden en hun God zal het met hen doen.

VAN ANDRIJ.

Politieke Beschouwingen.

De strijd in Zuid-Afrika nam in de jongste dagen een wending, die een gevolg was van het terugtrekken der Republikeinsche commando's uit het Zuid-Oosten, eerst van de Wetsdorp en daarna ook van Tabanchu ten Oosten van Bloemfontein. De drie-dubbele overmacht van Roberts noodzaakte hen zachtjes aan terug te trekken, doch niet dan nadat een weerstand was geboden, die van de oude kracht getuigde en hunne legertros en bagage met ontzaglijke voorraden koren en paarden, koeien en schapen uit het Zuid-Oosten bewaarde, zonder eenig betekenend verlies aan manschappen, terwijl de Burgers heel wat Engelschen gevangen gemaakt en veel buit genomen hadden. Doch nu nam ook Roberts handig de gelegenheid waar, om, zodra als zijn rechtervleugel maar eenigszins lucht had verkregen en nu ook op zijn uiterste linker-vleugel boven Kimberley versterkingen waren aangekomen, om daar de Vaalrivier bij Warrenton te forceeren — zelf Noordwaarts langs de spoorlijn op te trekken over Brandfontein naar de Vetrivier. De overmacht rechts, onder den voortvarenden Hamilton, maakte hem dit gemakkelijk. Deze tocht van Tabanchu ook Noordelijk marcheerd, verhiinderde de Burgers onder de Wet met een ander commando zich nog vóór Winburg met elkaar te vereenigen en Roberts van terzijde te bedreigen bij zijn optrekken naar de Vetrivier. De Republikeinen daar opgesteld waren nu te zwak om een afdoende tegenstand te bieden.

Toch hielden zij zich tegen een vier-zoo niet vijf-voudige overmacht bijzonder taai. Een ganschen dag betwisten zij, ondanks

't geduchte kanonvuur aan de Engelschen, de overtocht over de rivier. Eerst bij het vallen van den avond kon op den linker-vleugel van dezen een troep de rivier over-trekken en alzo de terugtocht der Burgers bedreigen. Dezen trokken nu ook des nachts terug naar de Zandrivier, waarin de Vetrivier zich uitstort. De verliezen der Burgers waren gering voor zulk een gevecht. Toch moesten zij, bij 't overtrekken der rivier, een klein kanon in den steek laten en verloren zij daarbij ook enkele gevangenen. Als gewoonlijk houdt Roberts zijne verliezen zoo goed als geheim. Later zal 't als steeds weer blijken, dat zij niet onaanzienlijk zijn geweest. De spoorbrug over de Vetrivier is vernield. Toch zitten de Engelschen nu een weinig Noordelijker te Smaldeal, waar een zijtak van de spoor naar Winburg loopt, dat door de Engelschen onder Hamilton zou bezet zijn.

Roberts staat nog te Smaldeal, en 't zal ons benieuwen of hij op Kroonstad of op Bethlehem aanrukt. Wij vermoeden, dat tusschen de hoogten ten Zuiden van Kroonstad een groote strijd zal gestreden worden. De Boeren zullen nu wel zorgen de grenzen van Basutoland zoo spoedig mogelijk te verlaten en zoover Noordwaarts te trekken, dat Buller uit Natal niet, de Drakensberg-passeu forceerend hen in den rug kan vallen.

In militaire kringen te Londen denkt men, dat Roberts op Bethlehem zal aanrukken, waardoor hij in staat zou zijn de passen van het Drakensgebergte van achteren te nemen, de verbinding met Buller en het leger in Natal te herstellen, Harrismit te bezetten en daardoor de lijn Harrismit—Ladysmit in zijn macht te krijgen. Voorzeker een schoon plan, maar tusschen plannen maken en uitvoeren is een groot verschil! We moeten afwachten, wat van deze dingen zij. Voorloopig zal Roberts, afgezien van verkenningen, nu zeker eenige dagen toeven om zijne troepen uit te laten rusten en van het noodige te doen voorzien. Of de kleine commando's, die in 't Zuid Oosten zijn achtergebleven, daar nog iets zullen vermogen tegen Roberts verbindingslijn, is wel niet onmogelijk, maar toch onzeker. Wat ze kunnen is hem nood-zaken, daar veel terpendeelen te laten tot bewaring zijner verbindingen. Meer trekt onze aandacht hetgeen in de laatste dagen boven Kimberley aan de Westgrens van den Vrijstaat is gebeurd. De versterkingen daar ontvangen stelden de Engelschen onder Methuen in staat de Burgers van Winderton en aan de Noord-Westzijde van de Vaal-rivier bij Warrenton weg te bombarderen en zoo onder Hunter den overkant te bereiken bij Veertienstroom. 't Spreekt van zelf dat dit vooral is geschied om van daar uit een mogelijk ontzet van Mafeking te verkrijgen.

Doch die weg is nog lang en zeker zal 't Burgercommando daar hen wel vasthouden. Toch is de positie in zooverre moeilijk wijl de Burgers zich daar ook ten Oosten moeten dekken tegenover Methuen bij Hoopstad. De tijden zijn hoogst ernstig voor de Burgers. Verblijvend is intusschen het bericht, dat de ammunitiefabriek te Pretoria met Oostenrijksche, Italiaansche en Grieksche arbeiders 't werk heeft hervat. Voortaan wordt de fabriek door een politiemacht bewaakt. Gelukkig dat dit lage middel om de Boeren te bestrijden, gefaald heeft.

Verblijvend is ook de toenemende gisting in Amerika. De gemeenteraad van Boston heeft niet alleen de deputatie uitgenoodigd, maar ook den wensch geuit, dat haar komst zegen moge brengen. Velen verwachten, dat andere steden Boston's voorbeeld zullen volgen. Washington wil ook mede doen. De democratische conventie te Michigan, Virginia en New-Hampshire en de populistische te Illinois hebben den Boerenvriend Bryan tot candidaat gekozen. Te New-Hampshire werd bovendien het verbond met Engeland verworpen en een motie aangenomen, waarin het opredenen der Regeering, die geen tolk wil zijn van de gevoelens der natie omtrent den oorlog in Zuid-Afrika, krachtig wordt afgekeurd, Webster Davis ziet ook niet op tegen een artig woordje. Op een meeting ten gunste van de Boeren heeft hij verklaard, „dat Kruger een van de grootste mannen is die tegenwoordig leven, maar dat nooit groter schoelje dan Cecil Rhodes aan den arm van 't gerecht ontsnapte.”

Toch zij men voorzichtig en rekene niet te veel op Amerika. De partij-politiek houdt daar, alsnog, veel goeds tegen, zelfs onder de Hollanders. Wie zich wat al te sterk uitslaat ten gunste van tusschenkomst voor „de Boeren” wordt op de vingers getikt.

Intusschen is de Volksraad te Pretoria Maandag bijeen gekomen. Het bericht daarvan luidt: „Onder volle aandacht der leden opende Kruger heden den Volksraad. De publieke tribunes waren geheel bezet. Men had lauwerkransen aangebracht boven de zetels van Joubert en Kock. Kruger bracht warme hulde aan de nagedachtenis van Joubert en roemde de standvastige loyaliteit van den Vrijstaat.

Behalve met Engeland zijn de betrekkingen met de vreemde Mogendheden goed. De sympathie der wereld is geheel aan de zijde van den worstelenden Transvaal. De Regeering wil alles doen wat in haar macht is om den vrede te herstellen. De toestand der rijksfinancien is bevredigend; de mijnen verkeerden in een bloeienden staat.”

Tegenover al deze bewegingen over den oorlog, maakten de feesten te Berlijn, ter eere van de meerderjarigheids-verklaring van den Duitschen Kroonprins, een schril contrast. De hoog feestelijke stemming van den Keizer en zijne opgeblazen toasten op den vrede, te midden zijner bondgenooten en vrienden, maakten een onangename indruk. Wat betekenen toch zulke vredesbetuigingen, terwijl men Engeland vrij spel laat met zijn ongerechten oorlog tegen de Republieken?..

De Russische bladen vinden dan ook de keizerrevue met haar schittering en gewolven toosten op zijn zachtst genomen overdreven. De *Novoje Vremja* is van oordeel dat, al zijn de heerschers eensgezind, daarom de

volken van den Driebond nog niet nauw verbonden zijn.

Het blad acht den Tweebond even sterk. De schepping van Bismarck heeft Italië tamelijk wel geruineerd en niet kunnen ver-linden, dat Italië weer Frankrijks vriend-schap is gaan zoeken. Het Balkanverdrag bewijst, dat Oostenrijk 't niet buiten Rusland kan stellen. De *Peterburgskij Wedomosti* maakt een zeer behartigingswaardige opmer-king naar aanleiding van het vredesgeleuter op de Berlijnsche feesten. Waarom, zegt het blad, maakt de Driebond, als ze zoo smoor verliefd is op den Vrede, dan geen einde aan het schandelijke bloedvergieten in Zuid-Afrika? De Russische courrant staat in deez beschouwing zeker niet alleen. Edoch!...

In Italië maken de beleefdheden van Wilhelm II, aan zijn bondgenooten bewezen, niet zoo'n indruk als in Oostenrijk. Eenige en nog wel toegevoegde bladen raden de Italianen aan zich van de reis des prinsen van Napels niet al te veel voor te stellen. Zoo vindt de *Giorno*, dat Duitschland in zijn egoïsme al het voordeel van 't bondge-nootschap met Italië voor zich alleen wil hebben, en van eenige transactie op handels-gebied niets weten wil. Met Oostenrijk is 't al hetzelfde, want het bedreigt den invoer van Italiaansche wijnen. Het blad vindt de handelwijze van Frankrijk, dat toch geen bondgenoot is, in de teere handelsquaestie veel waardiger en billijker dan die der vrienden te Weenen en Berlijn.

In Oostenrijk is de Kamer nauw bijeen of 't gekibbel en 't gevecht der Duitsche en Czechische leden begint weer, niettegen-staande 't volgens 't Ministerie met de finan-cien zoo treurig staat.

Doch genoeg voor ditmaal. De dishar-monien zijn vele.

NOORDTJII.

DRIE BERICHTEN VOOR EÉN EN MISSCHEN OOK EÉN.

II.

Het tweede bericht (*Algem. Handelsblad* van 25 April j.l.) komt tot ons uit een geheel anderen kring en is dus als vanzelf van geheel anderen aard.

Het komt tot ons uit de vergadering van Moderne Theologen, gehouden te Amsterdam 24 April en geeft verslag van een weten-schappelijke voordracht van Dr. L. Knappert in die vergadering. In die voordracht werd het „praagpunt” behandeld: „welke betee-kenis is er te hechten aan de waardeering en de bewondering, welke het geloof der „Boeren gevonden heeft.”

Een actueel en aantrekkelijk onderwerp dus. De geleerde referent heeft het dan ook met groote sympathie en geestdriften ernst behandeld. Veel, zeer veel is er door hem gezegd, wat ook ons, Gereformeerden, weldadig aan doet, inzonderheid met het oog op het verband, waarin het gezegd werd, „Het geloof der Boeren” gelijk het zich ook nu weer openbaart in hun bangen strijd met Engeland, wordt ook door hem gewaar-deerd en bewonderd. Gewaardeerd en be-wonderd in zijn openbaring en vruchten, doch blijkbaar niet gekend in zijn oorsprong, zijn *wezen* en *kracht*.

Al aanstonds maakt de spreker het los van zijn *inhoud* en *oorsprong*, of wat hij noemt van „de dogmatiek der Boeren.” Nu weten we, dat er in moderne kringen altijd zeer smadelijk gesproken wordt van „dog-matiek,” hoewel er misschien in geen enkelen kring zoo sterk gedogmatiseerd wordt als in die kringen. Het zijn wel andere dogma's dan door de Boeren naar de Schrift worden beleden, maar het zijn dan toch dogma's, al worden ze vaak met den bescheiden naam van hypothesen aangekondigd.

En nu wordt ook door ons terstond toe-gestemd dat wij „de dogmatiek der Boeren niet mogen verwarren met hun geloof.” Iemand kan dogmatisch zeer ontwikkeld zijn en in het bezit zijn van een hoofd vol leerstellingen, ook zelfs „rechtzinnige” leerstellingen, en toch een ongelooft van hart zijn. De waarheid Gods naar de Schriften kan worden beleden en verdedigd zelfs, zonder dat het hart er in deelt, dus zonder geloof des harten. Het zal ook Dr. Kn. wel niet onbe-kend zijn, hoe „de Boeren” scherp onder-scheiden tusschen „een historisch geloof” en „een waar zalmakend geloof.” Toch is de omschrijving, die door hem van het ge-loof wordt gegeven, niet die der Boeren. Hun omschrijving vinden wij in de zevende Zondagsafdeeling van onzen Catechismus.

„Geloof, naar zijn wezen, zegt Dr. K. „is niet het voor waar houden van zekere voorstellingen, maar een zich in vertrouwen overgeven aan God en de goddelijke dingen.”

Maar eilieve, wie beweert dat het geloof, naar zijn wezen, zou zijn, het voor waar houden van „zekere voorstellingen?” Zeker niet de Boeren. Maar wel belijden zij met alle Gereformeerden, dat „een oprecht ge-loof is een zeker weten of kennis, waar-door ik het al voor waarachtig houde, dat „ons God in zijn Woord geopenbaard heeft.” Dus niet maar „zekere voorstellingen” maar *alles wat ons God in zijn Woord geopenbaard heeft*. In dat Woord Gods licht de grond, de vastigheid van „het geloof” der Boeren, gelijk van alle Gereformeerden. Neem dien grond weg, en weg is hun geloof.

Of zij zich dan tevreden stellen met een *verstandelijk* kennen en toestemmen van wat ons God in zijn Woord geopenbaard heeft? Mannen als President Kruger en wijlen Generaal Joubert hebben wij in onze kringen tijdens hune vroegere bezoeken aan ons land wel anders hooren getuigen.

Neen, niet maar, niet alleen een zekere kennis, met voor waarachtig houden van alles wat ons God in zijn Woord geopenbaard heeft, maar dan toch ook die kennis en die toestemming, zoodat er *zonder deze beide* van geloof zelfs geen sprake kan zijn naar de overtuiging der Boeren. Maar met den Catechismus belijden ze naar Gods Woord, niet alleen is het geloof dit, „maar 'tis „ook een zeker vertrouwen, hetwelk de H. „Geest door het Evangelie in mijn harte „werkt, dat, niet alleen anderen, maar ook

„mij vergeving der zonden, eeuwige gerecht-„heid en zaligheid van God geschonken zij „uit lontere genade, alleen om de verdiensten „van Christus wille.”

Dus met Dr. K. belijden wij dat „het „geloof ook is een zich in vertrouwen over-„geven aan God.” Maar wij voegen evenals de Boeren er bij „op grond van Gods Woord en op dien grond alleen.” Wil Dr. K. dat nu „de dogmatiek der Boeren noemen,” het zij zoo, maar dan doet hij hun onrecht. De Boeren belijden met onzen Catechismus, dat zij gelooven al wat ons in het Evangelie beloofd wordt en dus in God zelf, omdat Hij zich in dat Evangelie openbaart en ons oproept tot het geloof in Hem. Hoe zullen ze gelooven, indien hun niet gepredikt wordt? Rom. 10 : 14. Een geloof los van de waarheid der openbaring Gods in de Schriften kent het Woord van God niet. 't Zou dan ook een bloot subjectieve meening zonder grond, zonder vastigheid zijn. Een vast leggen van een door stormen en golven geteisterd schip aan zichzelf, door het anker van af de voorsteven met zijn lepel vast te leggen aan den achtersteven.

Natief is dan ook de verklaring van den referent: „En het mag in deze vergadering „wel uitdrukkelijk worden uitgesproken, dat „wij dit geloof niet alleen bewonderen, maar „het ook tot het onze willen maken.”

Die verklaring doet het hart van den spreker eer aan, maar bewijst te meer dat het geloof der Boeren, trots zijn theologische wetenschap en kennis van zekere voorstel-lingen, hem, ten eenemaal vreemd is.

Da Costa zong eenmaal het jonge vrijheid-lievende Duitschland, dat met Luther dweept, toe: Neen, Luthers vrijheidszin is de uwe niet. Zoo ook zeggen wij: neen, Dr. Knappert, het geloof der Boeren, hoe ook door u bewonderd, is het uwe niet. Dat geloof, is gefondeerd in de waarheid naar het woord Gods. Door het van die waarheid los te maken, miskent, vernietigt gij dat geloof, ook met de beste bedoelingen. Dat geloof staat en valt, leeft en sterft met die waarheid.

Het doet mij dan ook genoeg te mogen opmerken, dat er reeds in de vergadering zelf een stem zich verheft tegen die scheiding van der Boeren geloof van de waarheid door hen beleden.

Dr. J. v. d. Bergh maakte, bij alle hulde aan de voordracht, de opmerking, dat wij het geloof der Boeren niet moeten afscheiden van wat ook bij weer dogmatiek noemde, of „van hunne eigenaardige beschouwing „der dingen.” Doch daarbij bleef het blijkbaar ook. Geldt ook hier niet het ontzachtelijk woord des Heeren: „Ziet, zij hebben des Heeren woord verworpen, wat wijsheid zouden zij dan hebben?” Jer. 8 : 9.

D. K. WIELENGA.

K., 8 Mei 1900.

Voor onze Jongelingen.

De Nederlandsche Bond van Jongelings-vereenigingen op Gereformeerden Grondslag (D. V. Donderdag 24 Mei (Hemelvaartsdag) te Groningen, zijnen jaarlijkschen Bonds-dag houden in de groote zaal van de Sociëteit „de Harmonie.”

De morgenvergadering, die 10½ uur ge-opeind wordt, is gewijd aan de behandeling der huishoudelijke zaken en der ingekomen voorstellen, terwijl ook in die vergadering besproken zullen worden de stellingen, waar-in Prof. Biesterveld zijn feleriat over Kerke-lijke Toezicht op de J. V. heeft saamgetrok-ken.

In de middagvergadering te 2 uur, zal de heer Mr. S. DE VRIES Cz. van AMSTER-DAM een referaat over *Staatsvergadering* en Prof. LINDEBOOM van KAMPEN een toep-spraak houden. De Bondsdag wordt be-sloten met een samenkomst in een der kerk-gebouwen van de Ger. Kerk te Groningen, des avonds 6½ uur aanvangende, waarin als spreker hoopt op te treden Ds. C. W. J. VAN LUMMEL van DELFT.

Zuid-Oosthoek van Friesland.

M. de R.! Mogen wij het volgende nog in onze *Bazin* verantwoorden? Nog ont-vangen een doos met gedragen kleederen en boeken, afzender A. K. te R. Die geachte afzender vroeg ook nog, of wij ook nog eenige Christelijke bladen konden gebruiken; ons antwoord is: zeer goed; alles is welkom, wat maar enigszins dienstbaar kan zijn tot stofelijke en geestelijke verbetering, als het maar echte, degelijke lectuur is.

Van Mej. Trijtte Oegema van de Jonged.-Ver. te Driesum f 1,20; van Meijoffr. A. E. M. te Amsterdam, 2 coupons en eenige postzegels, te zamen bedragende f 5,24 uit de huisbus van M.

Voor alles hartelijk dank, en God geve, dat al de liefdesbemoeijingen van de vrienden en vriendinnen, die hun gebed en gaven wijden aan de redding en bekeering van de menschen in den diepgedoken Zuid-Oost-hoek van Friesland, door den Heiligen Geest geheiligd mogen worden, opdat God Drie-eenig door die bevolking worde gezocht, geloofd en gehoorzaamd. O, geliefden, wat mogen wij dan een heerlijke vrucht aan-schouwen op onzen liefdearbeid. Laten wij daarin voortvaren. Zoolang de Heere ons een plaats geeft op aarde en in zijn kerk, zoolang moeten wij werken aan de eer en verheerlijking van ons verheerlijkt Hoofd, en Hem belijden, verkondigen en aanprezen als den liefdevollen Zaligmaker van 't ver-loren. Laten wij het steeds toonen, geen Christenen in naam alleen maar in de daad en waarheid te zijn, en alzo door ons leven en arbeid onze belijdenis bevestigen en versieren.

Uw aller Vriend,

J. Wouda,

Correspondent van Jackin.

Oranjeroud, Heerenveen,
7 Mei 1900.

Buitenlandsche Kerken.

Het antisemitisme. Sedert de verhuizing van Joden uit Rusland opgehouden heeft, verkeerden velen in den waan, dat de anti-semitische beweging in kracht vermindert.

Dit is het geval niet; met name in Rusland en Frankrijk is de afkeer van de Joden of liever van het Jodendom nog even sterk. In Frankrijk kwam dit duidelijk aan het licht, toen daar de Dreyfus-kwestie aan de orde was. Ook in Rusland is de gezindheid jegens de Joden niet gunstiger, al hoort men niet zooveel meer van uitwendige onderdrukking. In Duitschland verheffen zich eveneens gedurig stemmen tegen de Joden.

Deze antisemieten vindt men niet alleen, hoewel hoofdzakelijk, onder de ongeloo-vigen, wier afkeer tegen al wat Joodsch is nauw samenhangt met hun verzet tegen Gods Woord. Zij bestrijden de Joden hoofd-zakelijk om politieke redenen.

Onder de geloovigen vindt men eveneens antisemieten, die op gronden aan de H. Schrift ontleend meenen den strijd tegen de Joden te moeten voeren. Op welke gronden zij dit doen, heeft onlangs Dr. Matschoss in de „*Neue Kirchenzeitung*” in een artikel over „het antisemitisme in het licht van Gods Woord” uiteengezet. Hij betoogt, dat de Christenen aan de Joden niet dezelfde burgerlijke en maatschappelijke rechten mogen schenken; de volken, die dit doen, handelen tegen Gods wil.

Dr. Matschoss redeneert aldus: Het was de bedoeling des Heeren met het volk Israël niet, dat het in de geschiedenis een politieke rol zou spelen. De Joden hadden daarvoor geen roeping en geen gaven. Zij hadden eene hoogere bestemming n.l. om de openbaring Gods te ontvangen en dragers te zijn van het heil, dat God in Christus der wereld bereiden zou. Daarom moest de Christus uit hen voortkomen. Als de eersteling der volken hadden zij den Messias moeten aannemen. Israël verstond echter zijne roeping niet; het heeft den Messias verworpen en als straf voor die zonde is het over de aarde onder de volken verstrooid. In de Middeleeuwen werden de Joden beschouwd en behandeld als vreemdelingen, gelijk zij ook werkelijk zijn; hun werden toen geen burgerrechten geschonken, zij hadden alleen de vrijheid onder de volken te leven; die vrijheid werd hun als een gunst verleend. Van gelijkstelling met de volken, waaronder zij verkeerden, was geen sprake.

In lateren tijd, vooral door de doorwerking van de beginselen der Fransche revolutie en door het toegeven aan eene misplaatste menscheelievendheid hebben de Christenvolken de Joden met zich gelijkgesteld. Hierdoor wordt de straf Gods over Israël opgeheven en in strijd met Gods wil gehandeld. Gods ongenoegen daarover kan niet uitblijven. Men moet zich nu niet beklagen, dat de Joden aanmatigend optreden en in vele dingen zich gelden laten. Omdat de Joden onder den vloek liggen, kan het niet anders of het volk, dat hun de burgerrechten geeft, zal daarvan de nadeelige gevolgen onder-vinden, want dat opheffen van de vreemde-ligenschap der Joden gaat tegen de ordinan-tien Gods in.

Israël's zwerven onder de volken is een straf op de zonde der verwerping van Christus, maar de verklaring van die straf, zooals Dr. Matschoss die geeft, moet betwij-feld worden. De gelijkstelling der Joden, zoodat zij de volle burgerrechten bezitten, zal hun eigenaardige afzondering niet ophef-fen. Men moge het met leedwezen zien, dat de Joden in vele zaken een machtigen invloed hebben, in de pers veelal den toon aangeven en de geldmarkt bijna beheerschen, maar hoe gaarne men dit ook anders zou wenschen, dit mag ons niet verleiden, om hen daarom in hun burgerlijke vrijheid te bekorten. Die invloed der Joden is een gevolg van den afval der Christenvolken. Hadde deze aan Gods Woord vastgehouden, dan zouden de Joden in de wetenschap en de journalistiek niet dien invloed verkregen hebben, dien zij thans bezitten. De ver-werpers van den Christus der Schriften, al dragen zij den Christennaam, staan zoo ver niet van de Joden af. Beiden leven feitelijk uit één beginsel. Gevolg daarvan is, dat de Joden hen overleugelen, omdat zij het in menig opzicht in tact en aanleg winnen.

Het ritualisme in Engeland. De bisschop van Londen heeft gemeend zijne onder-hoorige geestelijken, van wie het grootste deel met de ritualistische beweging meegaat, voor die afwijking naar Rome te moeten waarschuwen. Hij heeft daartoe aan hen een schrijven gericht, waarin hij twee belangrijke zaken, de biecht en het avondmaal ter sprake brengt. Hij toont in zijn herderlijken brief aan, dat de Roomsche praktijk het beginsel van vrijheid en verantwoorde-lijkheid aantast.

Een der redenen, waarom de Hervormers de mis afschaffen en tot de eenvoudige avondmaalsviering terugkeerden, noemt de bisschop de handhaving van de persoonlijke vrijheid en verantwoordelijkheid. De plech-tigheden, die thans in de kerk gebruikt worden, moeten in overstemming zijn met het groote beginsel, dat in de Reformatie heerschte, en dat tot de afschaffing en veran-dering van de Roomsche plechtigheden geleid heeft.

Van de biecht zegt hij: „de geestelijken mogen haar niet invoeren, veel minder nog de menschen er toe dwingen.” Hij keurt het goed, dat iemand met zijn leeraar spreekt over zijne zonden, maar zoo iets tot eene kerkelijke wet te verheffen en tot voor-waarde voor de toelating tot het avondmaal te stellen, acht hij uiterst gevaarlijk. Dit legt de persoonlijke vrijheid aan banden. Verder wijst hij op de geschiedenis, om aan te toonen tot welke praktijken de Roomsche biechtstoel verleid en geleid heeft.

Overigens schijnt de bisschop nog niet veel vrees te hebben, dat de Engelsche staatskerk door het ritualisme naar Rome gevoerd zal worden, want hij zegt, dat het Engelsche volk zich niet aan de priester-scheppij zal onderwerpen. In hoever deze verwachting waarheid bevat, moet de tijd leeren. Dit is zeker, dat velen in die kerk van den overgang naar Rome niet verre meer zijn.

SCHOLTEN.

In Augustus vergaderde te Liverpool de vereeniging van Engelsche journalisten. Vol-gens gewoonte werden op Zondag 27 Augustus in onderscheidene kerken der stad daarvoor speciale preeken gehouden. Voor de Angli-canen door den bisschop van Chester, voor de Katholieken door Monseigneur Nugent en voor de Nonconformisten door Dr. John Watson, bekend onder het pseudoniem Jan Maclaren. Deze had ongeveer 150 journa-listen onder zijn gehoor, en had tot tekst genomen: „De stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden recht!” Over het netelige onderscheid tusschen den kansel en de pers wil 'e hij nu niet spreken, want de predikant moet de bearbeiding der ziel en de persman de opvoeding der geheele maatschappij in het oog houden. Een der diensten van de dagbladers echter is, — daar zij elken dag tot een menigte hoorders in het land, ja over de wereld kan spreken, terwijl de prediker dit slechts voor zijn beperkte gemeente des Zondags kan doen, — om lage ideeën en zeden te bestrijden. Zij moet vooral dat grove, drukte-makende patrio-tisme bestrijden; 't welk meent, dat de voorspoed van een volk in zijn groote bezit-tingen, in handelsinkomsten, in een machtig leger en een groote vloot is gelegen. Zij moet kiezen tusschen het grove materia-lisme, dat groote kapitalen, militairen roem, sport-succes en niet-ophoudende vermaken verheerlijkt — en — het nationale ideaal, dat niet rust, voor elk burger een goede opvoeding ontvangt, zich een menscheelievend bestaan door arbeiden kan verzekeren en de middelen aanwendt om een kind Gods te worden. — De Engelsche pers heeft in de laatste maanden, helaas, het omgekeerde hiervan betracht.

Bij den Franschen volksbond voor Zon-dagsrust zijn op de uitgeschreven prijsvraag, over de voordeelen van Zondagsrust op alle-lijk gebied, meer dan honderd handschriften ingekomen. Niet alleen uit Frankrijk, maar ook uit België, Zwitserland, Italië en zelfs uit Syrië. Voorts vindt deze bond steeds meer belangstelling en nemen de leden in aantal toe, waaronder er zelfs van hoogen adel zijn.

Te Genève had verlopen winter, 25 Januari, de eerste vergadering plaats der vereeniging van Zwitsersche vrouwen tegen den alkohol. Vier dames spraken over den drankstrijd. Het aantal leden is reeds 1700.

Men verhaalt, dat iemand, die Rothschild wilde vleien, eens tot hem zeide, dat hij de koning der Joden was. Maar Rothschild antwoordde hem: Neen, dat ben ik niet. Ik ben liever, wat ik werkelijk ben: de Jood der Koningen.

In een ritualistisch Engelsch handboek wordt aangaande den reismantel en de per-kamenten van Paulus, in II Tim. 4:13 ver-noemd, gezegd: dat hiernaede de kazuiel van den apostel bedoeld wordt, waarin hij het avondmaal bediende, en de perkamenten-liturgie daarbij gebruikt. — Niet ten on-rechte wordt uit zulk eene verklaring ge-concludeerd, dat Paulus dan maar zeer slord-ig omging met zulke heilige, bij het sacra-ment onmisbare stukken.

Ook Thomas Spurgeon sprak onlangs tegen de verbintenis van achtingswaardige Engelsen inzake de onrechtvaardigheid van den oorlog, door Engeland thans in Z. Afrika gevoerd.

In Engeland heeft men honden-kerkhoven, als een artikel van weelde ter honden-ver-eering door rijke liefhebbers aangelegd, prachtiger dan menige menschen-begraaf-plaats. Te Parijs is thans een vereeniging opgericht door Mme Marguerite Durand, ondertracé van de *Fronde*, en den heer G. Harmais, redacteur van de *Advocaat*, om een begraafplaats in te richten voor honden en andere huisdieren. Volgens het reglement is het doel hiervan echter om de openbare gezondheid van Parijs ermede te bevorderen. Men zal trachten te beletten, dat die beesten niet in 't water weggeworpen worden, en op opene pleinen, of velden, onvoldoende in den grond gestopt. Jaarlijks toch worden duizenden dieren in de Seine geworpen, welke krenghen het water verpesten; en in de riolen van Parijs, of andere ondergrond-sche kanalen, welke door deze azen nog meer vergiftigd worden. Tevens zal men middelen in het werk stellen, om de menschen van een dood dier zoo gemakkelijk en goed-koop mogelijk te ontlasten, — of het in een apart hoekje gronds te begraven. Deze begraafplaats zal aangelegd worden op het eiland der „Ravagers”, met een lijken-van, indien de eigenaars ze willen verbranden, en een museum om ze op te zetten. Daar de maatschappij reeds 350000 francs voor de zaak bijeen heeft, verwacht men, dat deze dieren-begraving c. a. alras in werking zal treden.

De droevige gevolgen van den oorlog in Zuid-Afrika doen zich, gelijk te verwachten was, ook op veleerl gebied der Zending gevoelen. De Moravische Zending, welke evenwel veel tekort heeft, ligt er o.a. zeer door. Velen van de inlandse gemeente-leden zijn daardoor ook van hunne brood-winningen beroofd.

Het comité voor godsdienstige traktenen heeft een veertigtal handschriften ontvangen op haar prijsvraag voor traktenen om die gedurende de Parijsche Tentoonstelling te verspreiden. De bekroonde hebben tot titels en deuzen: Op de Tentoonstelling: Wie zal ons heil doen zien? — In den trein naar de Tentoonstelling: Zoekt en gij zult vinden. — Leve Frankrijk! God is even noodzakelijk voor het Fransche volk als de vrijheid. — Het allerschoonste der Tentoon-stelling: Wat zijt gij uitgegaan te zien?

†.

Ingezonden.

ONS KERKGEZANG.

De gemeentelijke samenkomsten, op den dag des Heeren, zijn voor de geloovigen de aangenaamste uren in hun leven.

De zedige arbeid, dikwerf vol zorg en moeite is dan voorbij, en vóórdat een nieuwe week van moeite weer begint, dient er kracht verzameld.

Het grootste gedeelte der gemeente brengt de week in aardsche roeping door, uitsluitend in stoffelijke dingen, en dan meest in gezelschap van hen, die het geestelijke leven missen, slechts aardsche dingen bedenken.

Voor die onbevoorrechte leden zijn de samenkomsten der gemeente van groote betekenis.

De geloovige ziel kan dan hunker naar de vertroosting, die in de bediening des Woords wordt aangeboden.

Want daar is de ruste, die zoo menig afgetobde pelgrimreiziger verlangt, als een voorbode der hemelsche rust.

Het lied, dat opstijgt in dat nederig „huis des Heeren“, dat verheffende lied des lofs en des danks, aan den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus — kan hij mede aanheffen, en gevoelt daardoor zich één met al de broeders. Ja het Psalmgezag van de gemeente, begeleid door schoone orgeltonen, brengt de vermoeide ziel in verrukking.

Menigeen verkreeg reeds een goede stemming bij het eerste Psalmvers, dat werd aangeheven.

De Psalmen vertolken zoo natuurlijk, wat er omgint in het hart van hem, wien 't hier dikwerf zoo bange is.

Daardoor is het mischien te verklaren, dat in onze Gereformeerde kerken de Psalmen alléén voldoende schijnen. Zelfs op onze Chr. feestdagen stelt men zich tevreden met het heil te bezingen, dat God aan Israël deed. „Bind d'offerlieden dan met touwen“ wordt zoo gemoedelijk gezongen, alsof het heden, anno 1900, nog plaats had.

De gemeentelijke samenkomsten schijnen voor de eenvoudige en ernstige geloovigen voldoende ingericht, als er 't brood des levens wordt aangeboden voor de hongerige zielen, en de gemeenschapsband der leden onderling wordt gevonden.

Zij vinden in een Psalm, al is die Oud-Testamentisch, voldoende, en dan eene der „bekende“ 't liefst.

Doch er zijn ook geloovigen die, meer ontwikkeld zijnde, zoo gaarne in hun lied duidelijk bezingen, wat zij gelooven en belijden. Onder de jongere leden der gemeente, en zij die dagelijks geestesarbeid verrichten, zullen er ongetwijfeld velen zijn, die 't bestendigen van dezen toestand meer berustend aanzien. Het kerkgezag geen hoofdzaak achtende, stelt men zich tevreden met het vele goede, waaronder vooral een bezielende preëk hoofdzaak is. De tijd moet er eerst voor komen. Er is zooveel te doen in onze kerken. Met geringe middelen moeten er dikwerf groote zaken tot stand worden gebracht. Daarom wat wachten! — totdat ook dit gebrek wordt opgeheven. Als de kerken het verlangen, om naast de Psalmen een bundel Nieuw-Testamentische feestzangen te hebben; dan maar gebieden en gewerk. De mannen die daartoe noodig zijn, zullen er dan komen, als 't God behaagt, dat de Gereform. kerken deze nieuwe Psalmen verkrijgen. De bestaande berijming is nu reeds ruim 120 jaar in gebruik; wij kunnen het er nog mee doen, totdat de nieuwe naast de oude er zijn.

Mocht het zoo ver eens komen, dat er op onze Chr. feestdagen kon gezongen worden in Bijbeltaal, wat de gemeente dan gedent.

De tekst voor het samenstellen is aanwezig in onze Evangelien en de Brieven der Apostelen, die maar behoeven gerangschikt te worden, en in dichtmaat gebracht, en wij hebben wat er noodig is. B.v. Romeinen V begint met eene ontboezeming des geloofs, dat een lofied is aan God, voor de groote gave der verlossing. Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof hebben verzuimd Vrede bij God, door onzen Heere Jezus Christus! Door welken wij ook de toeliding hebben, door het geloof tot deze genade. In welke wij staan en roemen in de hope der heerlijkheid Gods! Deze twee verzen zijn werkelijk zoo maar over te nemen; (op rijm te maken ten koste van den inhoud is niet gewenscht.)

Ook andere gedeelten, te veel om hier aan te stippen, zijn als geknepen voor onze nieuwe Psalmen. De feestzangen zijn te nemen uit de Evangelien en ook uit de Brieven. Welk een rijkdom van stof en wat kostelijke inhoud. Of is dit te zware kost voor de gemeente? Moet ieder vers nog omgezet worden op nitegkundige wijze? De naar Gods Woord hongerige ziel verlangt het zeker niet. Is niet de beste Psalm deze, waarbij de oorspronkelijke tekst zoo getrouw mogelijk weergegeven is?

Doch dit overgelaten aan onze hooggeleerde heeren Professoren, die ongetwijfeld bij het maken der nieuwe Psalmen een woordje mee hebben te zeggen. Een componist zal er dan ook wel gevonden worden, om daarbij passende muziek te leveren. Dat er biddende naar uitgezien worde, opdat het kerkgezag der Geref. kerken beantwoorde aan den eisch der nieuwe bediening.

Wellicht zijn er, die dergelijke verlangens rangschikken onder het maar al te veel toegeven aan den eisch des tijds. Doch dit mag niet zoo voorgesteld worden. De oude Psalmen kunnen blijven, en zullen (zoo noodig herzien) altijd gezongen worden. Uit het gebruik dat van de honderdvijftig Psalmen gemaakt wordt, ook in onze kerken, blijkt wel, dat te weinig aandacht aan het lied der gemeente geschonken wordt. De meest gebruikte „de bekende“ zijn hoogstens twee vijfde van het geheel, ongeveer zestig. En dan zijn daarvan vele verzen, die nimmer gezongen zullen worden. Buiten genoemde zestig Psalmen, blijven er dus negentig, die bijna nooit dienst doen.

H. te F.

GOES, 7 Mei 1900.

DEN WELERW. HOOGGELEERDEN
HEER DR. BAVINCK TE KAMPEN.

Hooggeleerde Heer!

Als lezer van het kerkelijke blad „de Bazuin“ kom ik met bescheidenheid tot U. Uw. met een vraag, die mij reeds eenigen tijd bezighoudt en die bij vernieuwing opeens bij het lezen der „Volksnooden“ in het 1.1. nummer, getiteld: „Is het geoorloofd den dag des Heeren te bekorten?“ geschreven door Prof. Lindeboom. Het heeft altijd mijn aandacht getrokken, dat ook in deze beschrijving, zooals het veelal gaat, de dag des Heeren gelijkgesteld wordt met den Sabbat der schepping en des Ouden Verbonds bij de wetgeving.

In eenvoudigheid zou ik willen vragen: is hier de dag des Heeren hetzelfde met den Sabbat, zooals God dien instelde bij de schepping en aan Israël in de wet overdroeg: de geboden des Heeren te onderhouden tot een eeuwige inzetting?

Flinke, degelijke bewijzen zijn in het Woord van God niet te vinden in Oud noch Nieuw Testament, die ons recht geven in plaats van den zevenden, nu den eersten dag te houden en zijn we daarom niet den eersten dag verschuldigd, wat God van den zevenden van ons eischt?

Zwingli de Hervormer heeft gezegd: dat na de openbare godsdiensttoefening en eeredienst de arbeid op den eersten dag niet is verboden. Wijl deze eerste dag een instelling van menschen is.

Wat heeft later Prof. v. Oosterzee van den Zondag geschreven? Heidelb. Catech. in 52 leerreden II deel p. 15.

Dr. Cohen Stuart spreekt zich uit in het Zondagsblad voor jong en oud. „Iets over de Christel. Zondagsviering: De Zondagswijding is geen gebod van God, geen voorschrift van den Heer; geen apostolische verordening.“

De Schuuring zegt: Men zou zich bedriegen, wanneer men meende, dat de instelling van den Zondag als wekelijkschen vierdag der Christenen uit de gedenken der Apostelen afkomstig was; hun geheiligde rustdag bleef de zevende dag. Ook Dr. A. Kuiper spreekt zich ergens uit, niet die autoriteit toe te kennen aan den eersten dag, die voor den zevenden verplichtend was.

Hoe kan Prof. Lindeboom nu toch waarlijk de bakkers-patroons het euvel duiden, wijl het hun vak meebrengt, dat zij den dag des Heeren bekorten, denkende de eer van God te na te komen. Op welke gronden kan hier voortgebouwd worden? Zeer gaarne had ik als leek, de gedachte van u Hooggeleerde Heer in een artikel in de Bazuin, ten einde velen met mij de besliste gronden hooren, dat wij als Christenen des Nieuwen Verbonds even hoog den eersten, dat is den Zondag, verplicht zijn te houden gelijk den zevenden dag, voorkomende in de wetgeving en bij de schepping. Het is mij werkelijk te doen in dezen voorgelicht te worden, ten einde Sabattisten te kunnen antwoorden, waarmee ik nog wel eens slaags ben.

Toen U. Uw. in Goes een lezing hield in het kerkgebouw der Geref. gemeente sprak ge ook van de Sabbatsviering, en toen was ik reeds van plan mijn eenvoudige vraag bloot te leggen.

Onder afwachting, U. Uw. s. Heeren zegen toebeddende, verblijf ik

Uw diens. dienaar,
J. TEN BOSCH.

DEN HOOGGEL. HEER PROF. LINDEBOOM
TE KAMPEN.

In de Bazuin van 4 Mei j.l. doet U. Uw. eenige vragen en geeft eenige opmerkingen ten beste, omtrent bakkersaangelegenheden.

O. m. dit: „zoo werd u gezegd, zijn er bakkers, die des Zondagsavonds 11 uur, ja om 10 uur hun werkvolk aan de werkbank zetten en dat nog wel leden van de Geref. kerk, ja zelfs kerkeraadsleden. (Waartoe dient toch de onderscheiding „leden“ en „kerkeraadsleden“?) U zegt: dat is een bekorten van den „dag des Heeren“. Mag ik u een paar vragen doen?

1. Waaraan ontleent u, en ook de bakkerpatroon de bevoegdheid, om den bakkersgezel des Zondagsavonds ten 12 ure aah het werk te zetten? Dat is ook bekorten van den dag des Heeren. De bakker moet toch slapen, vóór hij aan het werk gaat en zich in zijn werkpak kleeden om naar de fabriek of werkplaats te gaan.

In de stad uwer inwoning b.v., waar Chr. patroons zijn, die 16 en soms meer uren arbeid in een etmaal van den gezel vorderen, mag toch de gezel wel om 6 uur op Zondagavond zich te bed begeven.

2. Waartoe is ons de nacht door God gegeven? Ps. 104: 23.

Zeker toch om te rusten en niet om te werken; althans niet om werkzaamheden te verrichten, welke evengoed des danks kunnen geschieden. Naar mijn bescheiden meening is het grooter kwaad, van den arbeider 16 en meer uren arbeids in een etmaal te vorderen, dan het aanvangen met den arbeid om 10 of 11 uur des Zondagsavonds; tegen zulken overmatigen arbeidstijd moet met kracht worden opgetreden.

Met verschuldigde hoogachtung,
BAKKER X.

ADVERTENTIE.

Getrouwd:

H. W. LAMAN,
beroepen pred. te Knijningen

S. J. VALLENTGOEN,

die, mede namens wederzijdsche Familien, hartelijk danken voor de vele bewijzen van belangstelling bij hun huwelijk ondervonden.

LEIDEN, 3 Mei 1900.

Heden overleed in den gezegenden ouderdom van 94 jaren en drie maanden onze geliefde Moeder, Behuwd- en Grootmoeder

LOUKE D. BOS,

WED. G. S. VAN DER LAAN

Zij ging heen zich ten volle bewust, dat hare zaligheid vast lag in Christus

Uit aller naam,

DJAKE V. D. LAAN

WED. S. RIEMERSMA.

BURUM,

19 April 1900

Heden overleed, na een langdurig doch zeer geduldig lijden, onze onvergetelijke Oom

JAN KOOLIJ,

in den ouderdom van ruim 88 jaar.

Uit aller naam,

J. E. VAN BREUGEL.

DUSSEN,

3 Mei 1900

Heden overleed te Dussen, na een langdurig doch zeer geduldig lijden, mijn onvergeltelijke Oom

JAN KOOLIJ,

in den ouderdom van ruim 88 jaar

J. E. DE KONING KOOLIJ.

BAAREN,

3 Mei 1900.

Algemeene kennisgeving.

Heden nam de Heere, na zeer kortstondige krankte, tot Zich onze geliefde Moeder

ANNA LUDIA ZAHN,

WED. JAN VAN BEEST VAN ANDEL, in den ouderdom van ruim 75 jaren.

Ons overtuigd houdende van uwe deelneming,

Hare bedroefde Kinderen,
E. C. M. VAN MINNEN—

VAN BEEST VAN ANDEL.

A. H. VAN MINNEN.

's-GRAVENZANDE,
8 Mei 1900.

Voor de vele blijken en bewijzen van belangstelling en vriendschap, op ons vijf-en-twintig-jarig **Huwelijksfeest** ondervonden, betuigen ondergetekenden langs dezen weg hunnen hartelijken **DANK**.

E. J. FIECHTER,

Echtgenote en Kinderen.

HATTUM,

Mei 1900.

Ds. J. BAVINCK en ECHTGENOOTE betuigen hun hartelijken **dank** voor de belangstelling, ondervonden bij gelegenheid van de herdenking hunner **50-jarige Echtscheiding**.

KAMPEN,

10 Mei 1900.

Vereen. „Tot Chr. Liefdadigheid“ te Wagenborgen.

Het Bestuur van bovengenoemde Vereen. vraagt

2 verpleegsters

van beslist Chr. beginselen, om in de ldiotenverpleging werkzaam te zijn en spoedig in functie te treden.

Inlichtingen worden verstrekt en sollicitatiën ingewacht door

W. K. H. MAGENDOANS, Dir.

WAGENBORGEN,

8 Mei 1900.

Tegen **1 Augustus** wordt te ARNHEM in een delftig Chr. stelijk gezin **verlangd eene bekwame degelijke**

KEUKENMEID,

niet beneden de 25 jaren, P. G., van goede getuigen voorzien. Br. fr. onder No. 146 bij de Boekh. H. B. BREIJER & Zoon, ARNHEM.

Bij Heden van de Ger. gemeente

wordt plaatsing gezocht

voor een **MEISJE** van 23 jaar, dat van haar gehoor-organen wat missen moet, en waarvoor jaarlijks een kleine toelage voor haar opnemings zal worden afgestaan.

Brieven te adresseeren aan den uitgever van de Bazuin te KAMPEN.

GEREF. GYMNASIUM TE KAMPEN.

Het **Toelatings-examen** voor de verschillende Klassen van het **GEREFORMEERD GYMNASIUM te Kampen** zal D. V. gehouden worden op een nader te bepalen dag in de eerste week van **Juli**.

Men meldt zich hiertoe aan, met opgave der Klasse voor welke men examen wenscht te doen, **vóór den 1en Juli** bij den Waarn. Rector.

De Wn. Rector,

JS. KAPTEIJN.

TE KOOP

voor bijtijken prijs een zeer groote

AMERIKAANSE KACHEL,

zeer geschikt voor groote zaal- of kleine kerk. Te bevragen onder motto „**Helios**“ aan den Uitgever van de Bazuin te KAMPEN.

**STEENWIJKER
BEDDENFABRIEK,**

Gezuiverde, Gewassen en Gestoomde nieuwe Veeën,

opgericht 1899, levert franco: No. 1. **Het nieuwe Reclamebed**, bestaande uit 2 persoons veeënbed, inh. 50 pd. veeën, 30 pd in 't bed, 1 peluw 8 pd. en 4 kussens elk 3 pd., van ondoordringbare linnentijk, 1 wollen- of fantasiedeken, 1 gewatteerde en een moltoudeken, overtrek voor bed en peluw, voor f 35,—.

No. 2. **Een extra 2-persoons Bed**, inhoudende 42 pd. veeën, 26 pd. in 't bed, 1 peluw 6 pd., 4 kussens, elk 2 1/2 pd., van ondoordringbare linnentijk, 1 wollen of fantasiedeken, 1 gewatteerde en 1 moltoudeken, overtrek voor bed en peluw; ook alles te zamen voor f 35,—.

Wie nu een van deze koopt, ontvangt voor f 2,— 2 halve matrassen toe.

VEEREN à 35, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 100, en 120 cent het pond.

Prima zuivere Kapok. Wie nu een **Kapokbed** verlangt, ontvangt bed, peluw en 2 kussens, storetijk en 1 wollen- of fantasiedeken, 1 gewatteerde en 1 moltoudeken en overtrek voor bed en peluw, voor f 25,—.

Ieder Bed wordt in een kist verpakt. Er is nog nooit eenige aanmerking gemaakt.

Met aanbeveling,

J. KETEL Rz.,

Z/z. Markt, Steenwijk.

P.S. Veeën tot in de fijnste soorten voorradig, rembour, vrij zicht en monsters Gratis.

ATTESTATIES

voor mannelijke en voor vrouwelijke leden. à 1 Cent.

ATTESTATIES

voor doopleden. à 1 Cent.

BEROEPSBRIEF.

voor de Gereformeerde kerken, aan een Predikant of Candidaat t. d. H. Dienst. à 5 Cent.

LASTBRIEVEN

voor Afgevaardigden naar Provinciale en Classicale vergaderingen. à 3 Cent.

OPROEPINGSBRIEVEN

voor de Classicale vergaderingen. à 3 Cent.

Verkrijgbaar bij G. PH. ZALSMAN te Kampen, die ze alom franco verzendt

**Boek- en
Handeldrukkerij**

VAN DE

Uitgeversmaatschappij

„DE VECHT“

Breukelen. Direct. P. MOBACH.

(Uitgave van het Geref.

Traktaatgenootschap

„FILIPPUS“)

Beveelt zich beleefd

aan voor de levering

van alle voorkomende

Drukwerken.

Prakt. werk. Vlugge bediening.

Concurrerende prijzen.

Bij den uitgever A. GEZELLE MEERBURG te Breda verschijnt elke maand:

Wat zegt de Schrift?

Maandblad tot bevordering van het rechte lezen en uitleggen van Gods Woord,

onder redactie van Prof. L. LINDEBOOM, Hooggeleerd a/d Theol. School te Kampen.

Elk No. bevat 16 bladz. van 2 kolommen, in royaal 8o formaat, en is voorzien van een omslag. Bij No. 12 wordt gratis een stevige omslag met register toegezonden.

Reeds 3 No's. zijn verschenen.

De prijs is slechts f 1.50 per jaar, franco per post. Men kan inteekening zenden rechtstreeks aan den uitgever, en ook door een soliedien boekhandelaar.

TRAKTATEN.

Vanwege het Geref. Traktaatgen. „**Filippus**“ is bij den Uitgever P. MOBACH te BREUKELN verschenen en bij alle soliedien boekhandelaars verkrijgbaar gesteld:

VIIIa. Ter elfder ure	2 ct.
VIIIb. Een eigengerechtigde gered	2 ct.
X. Johannes Huss en Hieronymus van Praag	2 ct.
CXXVIII. Het gebed eens kinds verhoord	2 1/2 ct.
CXXIX. Een zwaar juk	2 ct.
CXXX. Ontwaakt, gij, die slaapt	12 1/2 ct.
10. Calvijn en de kerkelijke tucht	1 ct.

Is verschenen bij den uitgever K. LE COINTRE te MIDDELBURG:

De Oefenschool des Gebeds

Zestel leerredenen van

D. C. P. SLUIJTER,

in leven deenaar des Woords te Overtoom.

Prijs: **25 cent.** Gebonden f 1.10.

Uitgegeven ten v. ordele eener op te richten Chr. School in het van Lennep-Kwartier.

Deze leerredenen zijn uitgesproken tegen het naderend Pinksterfeest in 1899 en worden gunstig aanbevolen ter lezing in vacante kerken.

Na ontvangst van het bedrag volgt **franco** toezending, alsmede verkrijgbaar in den boekhandel.

27 April vereerd met de inteeke-ning van H. M. de Koningin.

Het mooiste en goedkoopste Tijdschrift voor 't Geref.

Huisgezin is:

„De Gouden Kandelaar“.

Verschoont elke maand één aflevering, op mooi papier, royaal 8o. formaat, 2 kolommen druks, 12 à 16 bladz., met 4 of meer advertentiebladen. Enkele afleveringen zijn geïllustreerd.

Inhoud van aflevering 1 is als volgt:

a. De Gouden Kandelaar. — b. „Indien Gij de Christus zijt“. — c. Blinde Jan. Een doorlopend verhaal met Plaats. — d. Brievenbus. — e. Het Lucifers-meisje. Een kind der ellende. Een doorlopend boeiend verhaal. (Geen vertaling, maar geheel oorspronkelijk. Een verhaal waarin zich ons volksleven weerspiegelt). — f. Uit het leven van Spurgeon. Transvaal. De go-de oude tijd. — g. Voor het Jonge Volkje. De donkere kamer. Een boeiend, oorspronkelijk, doorlopend verhaal. — h. Prijs-raadsel. Vragen — i. Varia. — j. Advertentiën (pl. m. 130).

De abonnementsprijs is slechts 40 cent per half jaar, franco thuis. Men teekent in voor den geheelen jaargang, bij elken soliedien boekhandelaar, brievenvaarder of agent van dit blad.

De Advertentieprijs is slechts 6 cent per reg. l. Handels-Advertentiën veel lager.

De oplage van **De Gouden Kandelaar** was oorspronkelijk 10,000. Aflevering I verscheen 15 April. De 2de druk daarvan kwam heden van de pers, zoodat thans de oplage is 15,000. **De Gouden Kandelaar** wordt als om strijd aanbevolen door vele toonaangevende bladen.

Proefaflevering gratis. Agenten, Agentessen en Colporteurs gevraagd, tegen extra hooge provisie.

Adres: Bureau „**De Gouden Kandelaar**“ te Sneek.

4 ct.

4 ct.

DE BA

ZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Vrijdag 18 Mei 1900.

Hagg. I : 4, Is het voor u liever wel de tijd, dat gij woont in uwe gewelste huizen, en zal dit huis woest zijn?

Doel II : 14. Vlaast de bazum!

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóóruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1-10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boek-advertentiën 3 2 maal.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adreseeeren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. — Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan den HOOFDREDACTEUR, Dr. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

N.B.! Inzenders van berichten of advertentiën gelieven te bedenken, dat a.s. week om **Mei 18** v.a. r. t. d. g. ons blad vroeger moet afgedrukt en per post verzonden worden. — **R.E.D.**

GEREF. GYMNASIUM TE KAMPEN.

Het Toelatings-examen voor de verschillende Klassen van het Gereformeerd Gymnasium te Kampen zal D. V. gehouden worden Donderdag en Vrijdag 5 en 6 Juli a.s.

Men melde zich hiertoe aan, met opgave der Klasse voor welke men examen wensch te doen, vóór den 1en Juli bij den Waarn. Rector.

De Wn. Rector,
J. S. KAPTEIJN.

PLAATSELIJKE KERKEN.

RIJSWIJK (Z. H.), 6 Mei 1900. Heden was het voor de gemeente alhier een gewichtige en blijde dag, waar zij na een vacature van 3½ jaar den Welerv. heer Ds. E. Kropveld van Waddingsveer als haar Herder en Leeraar in den voormiddag mocht zien bevestigd door onzen geachten Consulent, den Welerv. heer J. v. d. Linden van den Haag, naar aanleiding van Hebr 13 : 20, 21. Des avonds verbond de bevestigde zich aan de gemeente met 2 Cor. 4 : 5, 6. Beide malen was het kerkgebouw goed gevuld. Zegene de Heere Leeraar en gemeente tot zijne eer, en vervulde Hij spoedig de ledige plaats in de gemeente, welke hij achterliet.

N. B. Men gelieve alle stukken betreffende deze kerk te adreseeeren aan Ds. E. Kropveld.

Namens den Kerkeraad,
J. H. SNIDERS, Scriba

HALFWEG, 7 Mei 1900. Gistermiddag nam onze geliefde Leeraar Ds. W. Breukelaar, na bijna zeven-jarigen arbeid onder ons, zegenend afscheid van de gemeente, sprekende naar Hand. 20 : 32. Zegene de Heere onzen vertrekken Leeraar ook in de gemeente te Zaandam A en mogen wij ook spoedig de ledige plaats vervuld zien met den man van Gods raad.

Namens den Kerkeraad,
G. VAN ANDEL, Scriba.

KRUIJNINGEN, 7 Mei 1900. Aangenaam was het ons gister te zien optreden, onzen algemeen begerden Leeraar H. W. Laman die 's namiddags zijn intrede deed voor een groote schare, waaronder ook de burgemeester en de gemeenteraad, sprekende over Openb. 19 : 10, nadat Hij 's morgens op plichtige wijze was bevestigd door den Welerv. heer Ds. Holster uit Leiden. Opmerkelijk is het, dat deze onzen Leeraar als kind doopte, als jongeling onderwees, hem heilijcknis afnam, zijn huwelijk ingezegende, en hem nu in zijn ambt bevestigde. Ioor verandering van den Consulent Ds. Kersias was de Welerv. heer Ds. de Koning van Krabbendijke uitgenoodigd, om namens kerkeraad en gemeente Ds. Laman een woord van welkom toe te spreken, hetwelk hij op de gewone wijze hartelijk deed. De Heere die ons 7 Januari bedroefde, maar ons nu weest zoo ruim verouderd op 6 Mei, stelde onzen Leeraar tot in lengte van jaren ten zegen voor dit deel zijner erve en ter eere zijn naams.

Namens den Kerkeraad,
L. J. FLOKKE, Scriba.

Het adres voor den kerkeraad is voortaan : Ds. H. W. Laman

BEVERWIJK, 9 Mei 1900. Aan de kerken enz. wordt bekend gemaakt, dat het adres van de kerk alhier is aan :

J. KRAMER.

BOORNBERGUM, 13 Mei 1900. Tot groote blijdschap zijner gemeente maakte de Welerv. heer Ds. A. Schaafsma bekend, dat hij met vrijmoedigheid had kunnen bedanken voor de roeping van de kerk te Wanserve. Soli Deo gloria. Een der onderlingen verzocht de gemeente stundte aan te heffen Ps. 103 : 1.

Namens den Kerkeraad,
H. G. v. d. LAAN, Scriba.

HILVERSUM A., 13 Mei 1900. Federnavond nam Ds. P. Wagemaker afscheid van deze gemeente.

Namens den Kerkeraad,
W. MEIJER Wn. Scriba.

Aan wien men tot nader aankondiging alle stukken deze kerk betreffende gelieve te zenden.

MARRUM, 13 Mei 1900. Hedenmorgen aan het einde van den dienst des Woords werden we verblijd, daar onze algemeen geachte Leeraar ons bekend maakte voor de roeping der Geref. kerk te Looze en Morra te hebben bedankt.

Namens den Kerkeraad,
T. BOUMA, Scriba.

SPIJKENISSE, 13 Mei 1900. Tot onze en der gemeente groote blijdschap maakte onze geachte Leeraar Ds. J. Bouma ons heden bekend, voor de roeping der Geref. kerk te Bulnes te hebben bedankt. Gode de eer.

Namens den Kerkeraad,
P. GELDTJEDER, Scriba.

ZAANDAM A. 13 Mei 1900. Na in de morgengodsdienst-oefening tot zijn dienstwerk plichtig te zijn ingeleid, door den Welerv. heer Ds. G. J. Breukelaar van Hasselt, aanvaardde de Welerv. heer Ds. W. Breukelaar van Halfweg, tot ons overgekomen, zijne bediening onder ons, predikende over 1 Cor. 4 : 1. Een talrijk opgekomen schare, en de afgevaardigde van de zusterkerk, was met de gemeente getuige van den zegen, dien de Heere ons schonk in de zending van dezen zijnen dienstknecht. Stelde de Heere hem in lengte van dagen onder ons tot een rijken zegen, en vervulde Hij spoedig de ledige plaats in de kerk van Halfweg. Tevens betuigen wij onzen hartelijken dank aan al de heeren predikanten, die ons gedurende de vacature hebben gediend.

Namens den Kerkeraad,
G. VAN RIJSEN, Scriba.

KATWIJK A/D RIJN, 15 Mei 1900. Zondag 13 Mei was het voor onze gemeente een blijde dag. Onze hartelijk begerde Leeraar de Welerv. heer Ds. H. Meijering, werd op plichtige wijze in zijn ambt alhier bevestigd, door zijn broeder den Welerv. heer Ds. M. Meijering van Nieuwe Pekela, met een rede over Ezechiel 3 : 17. Des namiddags verbond Z.Eerv. zich plichtig aan de gemeente met de woorden van Galaten 1 : 11. De Heere stelde Z.Eerv. alhier tot een rijken zegen. Tevens wordt allen sprakers, en inzonderheid onzen geachten Consulent, hartelijk dank gezegd, die ons in onze vacature verschillende diensten hebben bewezen.

Verzoeken voortaan alle stukken te zenden aan den Welerv. heer Ds. H. Meijering.

Namens den Kerkeraad,
W. VOOGHS, Scriba.

CLASSEN.

Classis Haarlem.

Vergadering van de Classe Haarlem D. V. op Dinsdag 12 Juni, gewone tijd en plaats. Punten voor het Agendum in te zenden vóór Dinsdag 29 Mei aan het adres van ondergeteekende.

Namens de Raden der Geref. kerk van Haarlem,
W. RINGNALDA.

Haarlem, 9 Mei 1900.

Classis Drachten.

De Classis Drachten heeft in hare vergadering van den 10den Mei 1900, ten overstaan van de Gedeputeerden der Prov. Synode peremptoir geëxamineerd en met alle stemmen tot den dienst des Woords en der Sacramenten toegelaten den Eerw. heer *Simon Idema*, Theol. Cand. te Oosternieland (Gr.), beroepen predikant te Opeinde-Nijega.

Namens de Classis,
K. BAKKER, Scriba.

PROVINCIEÏEN.

Zendingsdag te Delfzijl.

De Provinciale Zendingsdag van Groningen zal D. V. Donderdag 7 Juni te Delfzijl gehouden worden. 's Voormiddags van 10-1 uur; 's namiddags van 3-5½ uur; slotrede 6½ uur.

Sprekers zullen zijn:

1. Ds. L. S. Jongma van Middelstum. Onderwerp: „Een volk zonder Bijbel.”
2. Ds. P. Bos van Ten Boer. Onderwerp: „Godsdienst en zedelijkheid.”
3. Ds. Th. Oegema van Wildervank. Onderwerp: „Beginnende van Jeruzalem.”
4. De Colporteur J. Voslammer. Onderwerp: „Mededeelingen uit het colportagewerk.”
5. Ds. L. Kuiper van Hoogeveen. Slotrede.

Namens de Comm. van Evangelisatie,
H. BULDER, Voorz.
H. SCHOLTEN, Secr.

ZENDING O. HEID. & MOH.

(Ds. W. Pos.)

Deputaten voor Soemba deelen, met dank aan den Heere, mede dat Ds. Pos en zijn gade den 20 April in welstand in Nederland zijn aangekomen. Beiden stellen zich gaarne beschikbaar om met de Broeders

en Zusters in Nederland kennis te maken, de kennis-making te hernieuwen en mededeelingen te doen van hunnen arbeid. Inzonderheid de kerken in de drie Noordelijke Provinciën, die Soemba zullen overnemen, worden hierop attent gemaakt.

Zijn adres is voorloopig te Zaandam, waar zijn ouders wonen. Men schrijfe eenvoudig: Ds. W. Pos te Zaandam.

Namens Deputaten,
H. DIJKSTRA, Scriba.

Smilde, 15 Mei 1900.

ONTVANGSTEN.

Voor de Inv. Zending in den Zuid-Oosthoek van Friesland.

Van den heer A. Straten, Zwartsuis f 2,50

Heerenveen, 14 Mei 1900. P. A. SMILDE, Penningm.

Classis Ommen.

Ontvangen van den Ham, collecte voor Hulpbeh. kerken in de Classe f 12,40.

Hardenberg, 8 Mei 1900. SCHOT.

Art 19 D. K. O.

Sedert 12 Maart, ten behoeve der Kas voor minverm. Stud. in de Prov. Gelderland ontvangen:

Van de Geref. kerk te:		
Putten	f 11,00	Zultbommel f 4,04
Wapenveld	- 1,85	Hocznz-Driel - 1,-
Arnhem A	- 23,70	Gaiaren - 6,55
Zuulicheim	- 1,60	Geldernulsen - 3,26
Anst	- 2,25	Culemborg - 8,98
Herwijnen	- 6,41	Nijmegen - 11,42
Vuren	- 1,02	Harderwijk - 11,50
Rossum	- 1,73	Emmeloo - 11,92

De kerken, welke nog niet collecteerd, wordt dringend verzocht, om zulks spoedig te doen.

Namens Deputaten voor Art. 19 D. K. O.,
H. KUIK, Secr.-Penn.

Putten o/d Veluwe, 14 Mei 1900.

Voor het Prov. Ger. Weeshuis te Middelbarnis.

In dank ontvangen van de gemeente te:		
Abbenbroek	f 0,65	Ond-Beijerland f 1,95
Oostvoorne	- 1,-	Leerdam, nagekomen - 2,-
*Gravenzande	- 17,85	gitt - 2,-

De Directeur v. h. Weeshuis,
H. SCHOONEBOGEN Jacobzn.

Voor de Theologische School.

Delfzijl	f 18,57	Rotterdam B	f 80,80
Sliedrecht	- 20,10	Schiedam A	- 30,26
Loosduinen	- 13,31	Schiedam B	- 19,70
Berkel (1/2 c)	- 8,67	IJsselmonde	- 7,50
Bleiswijk	- 3,65	Nunnsdorp	- 2,80
Cappelle a/d IJ.	- 6,82	Neede	- 11,43
Charlois (1/2 c)	- 10,63	Nieuw-Beerta	- 3,30
Delfshaven (1/2 c)	- 11,58	Meeden	- 6,50
Hoek v. Holland	- 6,-	Midwolda	- 7,16
Hoogvliet	- 3,10	Scheemda	- 10,-
Kateudrecht	- 27,38	Oostwold	- 10,73
Kralingen	- 42,25	Veendam	- 14,12
Mansland A	- 6,57	Oude-Pekela	- 21,67
Mansland B	- 24,54	Nuuspeet	- 5,75
Maassluis A	- 16,86	Elburg	- 8,08
Maassluis B	- 24,28	Putten	- 6,77
Ond Terbrugge	- 17,10	Ernele	- 17,10
(Hillegersberg)	- 3,10	Hattum	- 11,10
Overschie	- 9,67	Oldebroek	- 9,16
Pernis	- 21,97	Harderwijk	- 26,41
Poortugaal	- 1,44	Doornspijk	- 5,03
Rhoon	- 5,04	Wezep	- 6,40
Rotterdam A	- 168,50	Hasselt	- 4,63

Voor de Uitbreiding.

Door Ds. L. Bouma te Middelbarn, Corr. Cl. Middelbarn, de contrib. uit Meliskerke, Corr. K. Houterman, P. Polderman f 2, L. Simonse f 2,50, E. Vader f 1, J. Wisse Mz. f 1, K. Houterman f 1, R. Boogaard f 1, J. Vader f 1, J. Dekker f 1, A. Boogaard f 0,50, R. Clarisse f 0,25, A. Stroo f 2, J. Wisse Jz. f 1, A. Janse f 1, M. Pieterse f 1, P. de Korte f 1, J. Coppoolse f 1, W. Wisse f 1, G. Geschiere f 1, L. Geschiere Gz. f 1, J. Geschiere Gz. f 1.

Uit Oost-Kapelle: A. de Kam Jz f 1, A. de Visser f 1, H. Willemse f 1, J. de Visser f 0,50, S. de Visser f 1, J. Wondergem Sz f 1, C. Willemse f 1, A. Maljaars f 1, J. Maljaars Az. f 0,50, G. Coppoolse f 0,50, J. Verhage f 0,50, A. Louwe f 1, C. Vader f 1, J. de Voogd Wz f 0,50, J. Lout Hz f 1.

Uit Sonburg Corr. J. Dorleijn: Ds. Schoemakers f 1, J. Pouwer f 1, P. Arendse f 1, A. Laurier f 1, P. Kastelein f 1, P. Davids f 1, K. Alhaart f 2,50, J. Dorleijn f 0,50, A. Dorleijn f 0,50, W. de Wolf f 1, A. Steketee f 0,50, P. Wisse f 0,50, J. Kluijthout f 0,25, P. Hsion f 0,25, C. Cedaal f 0,25, L. Louwerse f 0,25, J. de Visser f 0,25.

Uit Arnhemuiden Corr. J. Koster: J. Koster f 3, C. v. Belsen f 0,50, J. Meen f 1, N. Cornelisse f 0,50, J. Wisse f 0,50, J. L. du Troije f 1, P. Boone Jz. f 0,50.

Uit Vlieningen B. Corr. J. van der Hoeven: Ds. J. Hulshof f 1, P. G. Lammol Jz. f 0,50, G. v. d. Putte f 1, C. de Kat f 0,50, G. v. d. Voort f 0,50, M. v. d. Broeke f 0,50, Z. Daane f 3, C. D. van Noppen f 0,25, C. P. J. Domisse f 1, J. v. d. Hoeven f 0,50, M. A. P. Sevenne f 1, J. D. Progerel f 0,50, A. Steketee f 0,50, J. Pieters f 0,25, J. Saumond Jr. f 0,50, M. N. Baart f 2,50, A. Botting f 0,25, N. N. f 1, Th. Kamerling Sr. f 1.

Door Ds. J. Huizinga te Stedum, Corr. Cl. Appingedam, de contrib. uit Appingedam, Ds. G. Geerts f 2,50, E. J. Feiken f 2,50, H. F. Jager f 2,50, J. Baurnma f 2,50, Wed. Volhand f 2,50, A. Heringa f 2, K. Schepel f 1, H. Hoeksema f 1, J. Looijenga f 1,50, J. B. Spijkman f 1, T. Dolfin f 1, W. H. Broos f 1, Gehr. Fokkens f 1, E. Poort f 1, A. Bronck f 1, Wed. Oosterheert f 0,50, J. Schuit f 0,50, M. Pastoor f 0,50, J. Groenewold f 1, K. A. Vegter f 2, J. Jonker f 0,50, R. Popma f 1, H. W. Hemmes f 0,50, Wed. K. Dijkema f 1, O. Smit f 1, G. Smit f 1, J. Smit f 1, J. Jans Smit f 0,50, G. van Dijken f 0,50, H. Huismann f 1, K. Hemmes f 1, Wed. W. Schepel f 1, N. Timmer f 1.

Uit Bierum: Ds. J. Groenewegen f 10, P. Doornbos f 1, J. Veerkamp f 2, G. H. Bakker f 2, W. Bienenwaga f 5, P. Tigelaar f 1.

Uit Delfzijl: J. Hemmes f 2, Wed. G. Delken 2, Wed. J. van Buren f 2, Ds. Sijpkins f 2, B. Geertsema f 1, A. van Dijk f 1, H. de graaf f 1, G. Broekstra f 1, W. Schellens f 1, J. Smit f 1,50, Wed. W. Ubbens f 2, J. Hemmes f 2, T. Pronk f 1.

Uit Spijk A: Gemeente Spijk A f 20.

Uit Wester-Emden: Ds. J. Sijbema 1, F. Trizeenberg f 1, E. Bos f 1,50, J. Kuipers f 1, A. Zuidhof f 0,50, W. Huizinga f 0,50, J. Trizeenberg f 0,50, J. Boelma f 0,50, D. Oosterheert f 0,75, J. v. d. Ploeg f 1, P. Nienhuis f 0,25, J. Bolt f 1, J. Zandt f 0,50, A. Duijssema f 1.

Class. Coll. Corr. Ds. A. M. Donner, Amersfoort.

Uit Amersfoort A door den Corr. H. Havighorst, Jaarl. Bijdragen: Ds. J. J. de V. f 0,50, Ds. A. M. D. f 1, Ds. D. H. f 2,50, W. R. f 5, E. J. v. O. f 5, H. K. f 2,50, G. V. f 1, H. P. v. H. f 2, A. V. f 2, H. v. H. f 2, K. K. f 2, A. B. f 1, R. M. O. f 1, C. H. v. D. f 1, G. K. f 1, M. S. f 1, R. v. d. B. f 1, C. P. f 2,50, J. v. d. B. f 1, C. B. f 2,50, H. J. B. f 1, Wed. K. f 1, Wed. W. v. d. B. f 1, Wed. J. V. f 1, Wed. P. f 1, J. G. f 1, H. H. f 1.

Uit Amersfoort B door den Corr. B. Bloemendaal, Jaarl. Bijdr. Ds. M. J. B. f 2,50, Ds. H. T. f 1, D. R. f 1, B. J. B. f 1.

Uit Bunschoten A door den Corr. G. Huizinga Azn. Jaarl. Bijdr.: Ds. J. B. f 2, A. H. Lzn. f 1, W. v. T. f 1, C. D. f 1, S. D. f 1, L. D. f 1, D. K. f 1, J. t. H. f 1, A. M. Azn. f 1, J. P. f 1, W. K. Dzn. f 1, Wed. J. K. f 2,50, H. H. f 1, T. H. f 1, H. H. f 1, G. H. Azn. f 3, S. v. d. B. f 1, F. J. giffen. Wed. R. B. f 10, L. H. Kzn. f 2,50, J. v. d. B. f 1, W. v. d. B. f 1, J. B. f 1, G. S. f 1, P. V. f 1, H. K. f 1, H. Wzn. f 0,50, Wed. R. v. d. B. f 0,50, K. v. G. f 0,50, A. H. Kzn f 0,50, N. N. f 2,50, W. K. Pzn f 0,25.

Uit Soest door den Corr. J. W. Smits, Jaarl. Bijdr.: J. d. R. f 1, G. v. d. V. f 2, E. J. v. d. F. f 1, J. W. S. f 1, E. K. f 1, M. v. B. f 1,50, Th. M. f 1.

Uit Baarn door den Corr. H. Hornsveld, Jaarl. Bijdrage: Ds. W. H. G. f 1,50, L. V. f 0,50, S. d. S. f 2, Th. D. f 0,50, H. P. f 1, H. H. f 1, A. J. D. f 1, W. E. f 1, A. L. V. f 1, J. P. v. A. f 1.

Uit Westbroek en Achtienhoven door den Corr. W. de Gier, Jaarl. Bijdr.: J. H. d. W. M. f 2,50, C. V. f 1, W. d. G. f 1, N. B. f 1, H. M. W. f 2, C. v. B. f 1, J. v. V. f 1,50, A. G. f 1, D. V. f 1, E. v. D. f 1, A. W. f 1, H. W. f 1.

Uit Scherpenzeel door den Corr. G. van Ginkel. Ds. O. L. f 2, A. B. f 2, W. H. f 1, J. L. f 1, W. M. v. S. f 2, D. B. f 2,50, H. T. f 1, Wed. J. P. f 1, Wed. A. E. f 1, G. E. f 1, R. v. G. f 1, J. v. H. f 1, Wed. S. B. f 1, Wed. H. L. f 1, A. v. G. f 1, J. H. f 1, Mr. B. v. J. f 10, J. L. f 1, Meij. ten B. f 1, J. H. f 1, Meij. W. f 1, R. v. H. f 1, H. v. d. B. f 1, G. v. d. L. f 1, A. V. f 1.

Uit Renswoude door den Corresp. G. v. Ginkel. A. E. f 1, G. v. d. W. Gzn. f 1, G. v. t. F. f 1, H. v. V. f 1, G. v. d. W. Jzn. f 1.

Den 11den Mei 1900 heeft de 23ste Uittoting van Aandeelen a f 100, — plaats gehad, en zijn getrokken de Nummers **82, 106, 178, 199 en 214**. Over het bedrag kan tegen inlevering der Aandeelen beschikt worden bij den Penningmeester.

De Penningmeester van de Theologische School,
Dr. H. FRANSSEN.

Zwolle, 12 Mei 1900, Potgietersingel 120.

KENNIS EN LEVEN.

XV.

Het weinige, dat wij uit de H. Schrift mededeelden over het verband van kennis en leven, zou overvloed van stof geven voor eene rijke en breede toepassing, ook op vele vraagstukken van den dag. Maar wij bepalen er ons toe, om in dit slot-

artikel met een enkel woord de algemeene betekenis aan te geven, welke deze eenheid van kennis en leven draagt voor kerk en Theologie.

In de practijk van het Christendom bestaat er altijd gevaar voor het opkomen van twee richtingen, die dan bij hare ontwikkeling hoe langer hoe meer van elkander vervreemden. Het zijn het intellectualisme aan den

eenen en het mysticisme aan den anderen kant.

Reeds in het natuurlijke is er onder de menschen groot verschil in aanleg en karakter. Er zijn verstands- en er zijn gemoedsmenschen. Sommigen teren alleen op de gedachten van

tiende eeuw is rijk aan zulke pogingen geweest, maar zij zijn alle ijdel en onnut gebleken. Men heeft het oude dogma zoo lang in den smeltkroes der critiek geworpen, dat er niets van overbleef. Eer men het wist, had men de historie in idee, de realiteit in begrip opgelost, en den ganschen inhoud van het Christelijk geloof verloren. Het was een afloop van snelle wateren. Het Christendom liet zich niet pasklaar maken voor het moderne leven. En in haar geheel genomen, staat de wereld van den tegenwoordigen tijd in haar denken en streven vijandig tegen de Schrift en tegen elke kerkelijke belijdenis over.

En omgekeerd is ook alle poging vruchteloos, om het leven weer te doen aansluiten bij de leer, als eenmaal de eenheid verbroken en de natuurlijke band losgemaakt is. Geen gezelschappen, geen meetings, geen kerkjes binnen de kerk kunnen ooit de geleden schade herstellen. Zij werken alleen het sectarisme in de handen en doen aan de katholiciteit van kerk en Christendom te kort.

Daarom worden wij altijd opnieuw, beide in ons hoofd en in ons hart, aangetrokken en gebocid door die oorspronkelijke, scheppende perioden, welke op ieder gebied en zoo ook op dat van den godsdienst en van het Christendom de eenheid grijpen van kennis en leven en krachten die eenheid tot groote daden in staat zijn.

De profeten des Ouden Verbonds, de apostelen des Nieuwen Testaments, de hervormers der zestiende eeuw, zij zijn allen in velerlei opzicht van elkander onderscheiden. Maar men kan hen toch niet indeelen bij de intellectualisten of bij de mystieken; zij zijn geen partijmannen en geen hoofden van scholen. Het zijn, schoon ieder zijn onderscheiden karakter en aanleg draagt en leeft in een verschillenden tijd en plaats, het zijn allen menschen Gods, tot alle goed werk toegerust, eenvoudig, natuurlijk, kerngezond, niets menscheleijks zich vreemd achtend en toch alles in dienst stellende van den wille Gods.

De harmonie van hoofd en hart, die bij zulke personen aangetroffen wordt, oefent dan invloed en werkt geruimen tijd ook bij anderen na. Bij de kerkvaders bijvoorbeeld komt men telkens de uitspraak tegen, dat Christus op aarde gekomen is, om aan de menschen kennis en leven te schenken. Dat zijn de twee groote zegeningen, die zij aan Christus te danken hadden en die zij veel beter wisten te waardeeren dan wij, die aan het Christendom gewoon zijn geworden en er van jongs af in opgevoed zijn. Men moet zich in het Heidschisch denken en leven verplaatsen, om eenigermate te kunnen beseffen, wat rijke en heerlijke weldaden wij ook voor het tegenwoordige aan de bijzondere openbaring Gods te danken hebben.

In het evangelie ging voor de Heidenen eene gansch nieuwe wereld open, eene nieuwe wereld van voorstellingen en aandoeningen, van gedachten en daden.

Bijgeloof, dwaling, leugen waren het, waarin het Heidschisch bewustzijn gebonden lag; Paulus zegt niet te veel van de geloovigen uit de Heidenen, als hij verklaart, dat zij eertijds duisternis waren, onvruchtbare werken der duisternis deden en uit de macht der duisternis getrokken zijn. En evenzoo waren zij met vreeze des doods heel hun leven lang der dienstbaarheid onderworpen; zij waren kinderen des toorns, dood in zonden en misdaden.

Maar daar kwam het evangelie en dat leerde hen God kennen, den eenigen waarachtigen God en Jezus Christus, dien Hij gezonden had. En deze kennis verspreidde licht over heel hun zijn en leven, over menscheit en wereld, over oorsprong en bestemming aller dingen. In het licht Gods zagen zij alles licht. Voor dat licht vlood de duisternis weg, waarin zij wandelden. De booze geesten, van welke men zich heel de wereld omringd waande, gingen

op de vlucht voor de verschijning van den Zone Gods. Afhankelijk werd men van God, als een kind van zijn vader. Maar onafhankelijk en vrij werd de blik op heel de natuur. Zij was zijn werk en stond onder zijn bestuur. Er was geen onberekenbaar toeval en geen ijzeren noodlot meer, maar alleen het wakend oog en de beschermende hand van een almachtig God en een barmhartig Vader. Het evangelie van Christus was eene vrijmaking des verstands, eene slaking van de banden der duisternis, eene overwinning van de macht van dwaling en leugen. Het bracht kennis aan, rijke, heerlijke kennis van God en van al zijne schepselen. En de waarheid gaf aan ieder ding weer zijne rechte plaats in het wereldgeheel.

Volstrekt niet alleen door haar Christelijk leven, hoewel ook dit van den grootsten invloed was, maar evenzeer door haar Christelijke belijdenis heeft toen de gemeente over het Heidschisch de overwinning behaald. Ook denkende, door klaar, helder belijden, door scherpe formulering der waarheid heeft de kerk van Christus in de eerste eeuwen de dwaling verwonnen, de leugen bezworen en de menscheit uit de banden der duisternis verlost.

Theologie is daarom voor de kerk van Christus onmisbaar. Want het is werkelijke, waarachtige kennis, welke God in zijn Woord heeft openbaard, kennis van zichzelf, kennis van den mensch, kennis van de wereld, kennis van alle dingen in hemel en op aarde. Men zou eens zien, tot wat schrikkelijke dwalingen de menscheit weder terstond vervallen zou, als de kennis, welke God in Christus schonk, eens plotseeling van de aarde verdween. En men ziet het in onze dagen reeds in de kringen der genen, die Gods Woord verwerpen. Bijgeloof in allerlei vormen doet er zijn intrede; daemonische geesten heroveren hun macht; Budhisme en Mohammedanisme worden als hoogste wijsheid begroet. De mensch, die niet afhankelijk wil zijn van den waarachtigen God, wordt de prooi van booze geesten, die hij oproepen maar niet bezweren kan.

Maar deze Christelijke Theologie, hoe schoon hare roeping en hoe heilrijk hare vrucht ook zij, verbeurt den zegen, dien zij schenken kan, als zij vergeet, dat zij van het begin tot het einde, in al hare deelen, kennis Gods is in het aangezicht van Jezus Christus, dien Hij gezonden heeft. Dan ontardt zij in dorre scholastiek, en ijdele schoolwetenschap, in valsche gnosis, die zich bezig houdt met dwaze vragen en eindelooze geslachtsrekeningen en het leven niet bevordert maar schaadt en sterven doet.

Want leven, nieuw, heilig, hemelsch leven is het, wat God in Christus met de kennis ons geschonken heeft. Leven, dat naar zijn aard het licht der kennis zoekt, maar van dat licht der kennis ook leiding en verrijking verlangt.

Echte Theologie is daarom altijd kennisse Gods; toeïgening met hoofd en hart van zijne openbaring; wegruiming van de hindernissen, die ons van zijne gemeenschap verwijderd houden; opneming in onzen geest van de gedachten Gods — zoo, dat wij, zijne heerlijkheid in den spiegel van zijn Woord aanschouwende, naar zijn beeld veranderd worden van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.

Zoo hebben de groote Christendenkers steeds haar wezen en haar roeping verstaan. Theologie is een spreken over God, door God en tot God. Zij staat niet tegenover het leven der gemeente maar is eraan gebonden, is er afhankelijk van, en kwijnt en sterft weg, als zij dezen band met het leven verscheurt. Zij leidt het alleen en verrijkt het, door het in het volle licht te stellen van Gods getuigenis. Zij geeft zich aan geen dwaze vragen en ijdele bespiegelingen over, die voor het leven waardeloos zijn, maar blijft zich steeds van hare gebondenheid aan

des Heeren Woord, en van de beperktheid en eindigheid van het menscheleijk denken en kennen bewust.

Beide, kerk en school, staan daarom onder de tucht van Gods getuigenis. Tucht was volgens vele Gereformeerden een kenmerk der kerk, zij is het ook van de Theologie: tucht, die niet de vrijheid bindt maar bij de vrijheid bewaart en tot de vrijheid leidt. Want terwijl enerzijds geen wijsheid gevonden wordt bij hen, die Gods Woord verwerpen, blijft ter andere zijde het woord waarachtig, dat waarlijk vrij alleen is, die vrijgemaakt is door den Zoon.

BAVINCK.

DE EERSTE DOOPVRAAG.

Het beroep op 1 Cor. 7: 14 kan niet als bewijs dienen, dat de woorden der eerste doopvraag in Christus geheiligd, alleen in voorwerpelijken zin moeten worden opgevat.

En andere bewijzen zijn er voor deze wijdsverbreide meening niet.

De uitdrukking staat in ons formulier vrij wel op zichzelf en komt in andere liturgieën niet voor.

Bij a Lasco luidt de met onze eerste doopvraag overeenkomende vraag heel anders. Daar wordt van de ouders de belijdenis geëischt, dat deze kinderen van hunne natuur gelijk als wij allen kinderen des toorns en des doods zijn, maar nu met ons in het Goddelijk verbond om Christus' wil begrepen, op Christus' bevel, met het zegel van de aanneming zijner gerechtigheid, namelijk met den doop, gewisselijk behooren verzegeld te worden. Deze liturgie bevat dus niets ter verklaring van de in ons formulier voorkomende woorden.

Iets anders staat het met den Catechismus van Micron, die het woord heilig van de kinderen gebruikt. Op de vraag, waarom kinderen behooren gedoopt te worden, luidt daar namelijk het antwoord: overmits dat de gemeente van hunne zaligheid veel zekerder getuigenis heeft uit het Woord Gods, dan men uit de belijdenis der volwassenen hebben kan; en hunne aangeboren krankheid, door welke zij niet gelooven, noch belijden kunnen, die wordt hun niet toegerekend, om Christus' wil, in welken zij gezegend, dat is heilig, gerecht, rein en geloovig geacht worden, niet min dan de volwassenen geloovigen.

De redeneering in dit antwoord is niet bijzonder duidelijk, maar het staat toch boven allen twijfel vast, dat heilig hier niet maar een uitwendige verhouding doet eene inwendige, geestelijke hoedanigheid aanduidt. Dit is ook het geval in het Emdensche formulier van den doop. Het kind wordt daarin aan God in den doop opgedragen, om uit enkele genade, om de verdiensten van Christus, gerechtigd en door zijn Geest geheiligd te worden.

Wel is hierin een groot verschil met ons formulier. Want het Emdensche formulier laat het kind aan God in den doop opdragen, opdat het geheiligd worde, terwijl ons formulier zegt, dat het in Christus geheiligd is en daarom behoort gedoopt te wezen. Maar over den zin van het woord heiligen is er geen verschil. Het kind wordt uit genade, om de verdiensten van Christus, gerechtigd en door zijn Geest geheiligd.

Dezelfde opvatting vinden wij bij Calvijn en de oudste Gereformeerde theologen. Eenparig houden zij tegen de Wederdoopers staande, dat kinderen ook zonder de uitwendige roeping des Woords door den Geest Gods kunnen worden wedergeboren.

Onze Nederlandsche geloofsbelijdenis zegt dan ook, dat Christus bevelen heeft te doopen alle degenen, die de zijnen zijn; dat, gelijk het water de vuilheid des lichaams afwascht, alzo het bloed van Christus van binnen in de ziele doet door den Heiligen Geest; en dat Christus zijn bloed niet minder vergoten heeft, om de kinderkens der geloovigen te wassen, dan Hij gedaan heeft om de volwassenen.

De Heid. Catechismus belijdt, dat de jonge kinderen al zoowel als de volwassenen in het verbond Gods en in zijne gemeente begrepen zijn, en dat hun door Christus' bloed de verlossing van de zonden en de Heilige Geest, die het geloof werkt, niet minder dan den volwassenen toegezegd wordt.

Deze toezegging mag niet, gelijk vaak is geschied, in algemeen, voorwaardelijken zin worden opgevat. Zij houdt niet in, dat de verlossing en de Heilige Geest den kinderkens later, indien zij gelooven, ten deel zullen worden. Maar zij is in het tegenwoordige bedoeld. De belofte komt den kinderkens evengoed als den volwassenen toe. Indien bedoeld ware, dat de belofte den kinderkens eerst op later leeftijd ten goede kwam, zou dit er alle bewijskracht voor den kinderdoop aan ontnemen en juist den Wederdoopers een wapen in de hand geven voor

hunne bestrijding van den kinderdoop. In denzelfden zin is ook het doopsformulier te verstaan. Indien die opvatting niet al aanbevolen en gesteund werd door heel de omgeving, waarin het formulier ontstond, dan zouden de bewoordingen ervan toch op zichzelf reeds tot deze opvatting nopen.

De verklaring, die in het begin van het formulier van den doop gegeven wordt, wijst dit uit. De doop is eene afwasching der zonden door Jezus Christus, en wordt daarom bediend in den naam van God Drieëinig. De Vader getuigt en verzegelt in den doop, dat Hij met ons een eeuwig verbond der genade opricht en ons tot zijne kinderen aanneemt. De Zoon verzegelt, dat Hij ons wascht in zijn bloed van al onze zonden. En de H. Geest verzekert, dat Hij in ons wonen en ons tot lidmaten van Christus heiligen wil. Van de kinderen der geloovigen wordt beleden, dat zij zonder hun weten der verdoemenis in Adam deelachtig zijn, maar evenzoo zonder hun weten in Christus tot genade aangenomen worden.

In het gebed vóór den doop wordt van God gevraagd, dat Hij het te doopen kind genadig wil aanzien en door den H. Geest zijnen Zoon Jezus Christus wil inlijven.

En in de dankzegging wordt God geprezen, omdat Hij ons en onzen kinderen door het bloed van zijn lieven Zoon Jezus Christus al onze zonden vergeven heeft en ons door den H. Geest tot lidmaten van zijnen eeniggeboren Zoon en alzo tot zijne kinderen aangenomen heeft en ons ditzelve met den heiligen doop verzegeld en bekrachtigd.

Heel de geest en de letter van het doopsformulier sluit dus uit, dat het geheiligd zijn in Christus slechts in uitwendigen, voorwerpelijken zin te verstaan zou zijn.

De echte, ware, Christelijke doop is altijd, zoowel bij kinderen als bij volwassenen, die doop, welke een zegel is van de afwasching der zonden en van de vernieuwing des H. Geestes.

In beide gevallen komt het menigmaal voor, dat de dienaar slechts het teken geeft, terwijl Christus, bij afwezigheid van geloof, de beteekende zaak othoudt.

Maar dat doet hoegenaamd geen afbreuk aan het wezen van den doop.

Evenals uit- en inwendige zijde van het genadeverbond, behooren tekenen en beteekende zaak in den doop samen te gaan. Een zoogenaamd uitwendig genadeverbond, dat van het inwendige is losgemaakt, bestaat er niet. En een doop, die alleen het teken geeft en niet de beteekende zaak, is geen doop.

Wat God heeft samengevoegd, zal de mensch niet scheiden.

Daaruit volgt niet, dat ieder, die gedoopt is, in der waarheid de verlossing in Christus en de wedergeboorte deelachtig is.

Gelijk bij de volwassenen, zoo is er ook bij de kinderen, die gedoopt worden, kaf onder het koren en onkruid onder de tarwe. Ook hier geldt, evenals bij de besnidenis, het woord der Schrift, dat de kinderen der belofte voor het zaad gerekend worden.

En van dat zaad wordt in onze formulieren beleden, dat de belofte en dus ook de doop hun toekomt. Niet van elk kind, hoofd voor hoofd, maar van „onze kinderen” zegt het doopsformulier, dat zij in Christus geheiligd zijn.

In de Gereformeerde kerken kan er dus geen sprake van zijn dat men alleen op het gedoopt zijn, zijne zaligheid bouwt. De doop moet, indien hij een echte doop is, bewijs zijn van het geloof, maar hij kan geen grond zijn voor de zaligheid. Want wie gelooft en gedoopt is, zal zalig worden, maar wie niet gelooft, ook al ware hij gedoopt, zal verdoemd worden.

Deze waarschuwing is tegenwoordig niet overbodig. Er zijn er, die onder den invloed der nieuwe doopsbeschouwing zich voor wedergeboren en gerechtigd ten avondmaal houden, enkel en alleen, omdat zij gedoopt zijn.

Maar zulke hope is ijdel. Niet het uitwendige waterbad van den doop, maar de afwasching der zonden en de wedergeboorte door den H. Geest ontsluit den toegang tot het koninkrijk der hemelen.

BAVINCK.

EEN BELANGRIJK OPSCHRIFT VAN EENEN BELANGRIJKE PSALM.

„Eene onderwijzing Davids.”

Ps. 32: 1.

(Slot.)

Wat wij zeiden van de gewijde dichtkunst in het algemeen, geldt van Davids Psalmen in het bijzonder. Soms zijn zij rechtstreeksche lofverheffingen Gods. Nu eens vermelden zij de majesteit der Eeuwigen, zooals die blinkt uit de schepping, en verkondigd wordt door de onderhouding en besturing aller dingen. Dan weer roemen zij zijne zorg over de kerk, die Hij vaak wonderlijk verlost. Nu eens schetsen zij het ontzaglijke van Gods toorn, en dan weer malen zij eene liefde, die in verschillende vormen — straalbrekingen van hetzelfde licht — zich openbaart, als genade, barmhartigheid en lankmoedigheid, maar altoos dieper is dan

de zee, hooger dan de hemelen, breder dan de aarde. Nu eens zijn ze smeek-Psalmen, en doen zij ons den ootmoedigen boeteling beluisteren, die zich in de binnenkamer buigt voor zijn God, en of met eigene zonde, of met die der kerk voor den genadetoon knielt. Dan weer zijn ze dankliederen, waarin de bewelddigde de bron aller zegeningen prijst. Vraagt gij naar klaagzangen, naar feestgeschal, naar het lied uit de diepte, naar de juichtonen eens geredden, naar het lied der liefde en des huiselijken geluks, naar de bazuin van Gods oordeelen, naar krijgsklanken en vredezingen, naar het geschrei van den gewonde van hart, of naar den roem van een verblijde in God, — in de Psalmen Davids zoekt gij niet tevergeefs. En ofschoon het vanzelf spreekt, dat al het genoemde met onderwijzing gepaard moet gaan, zoo zijn er toch bijzondere Psalmen, die: een „onderwijzing” of leer-Psalm heeten.

Zoo Psalm 32.

De dichter geeft er onderwijs in de hoogste wetenschap. Hij onderwijst aangaande het hoogste heil, inzake onze genadige rechtvaardiging en de ongeveinsde godzaligheid.

Zullen wij recht weten, waarin des zondnaars wezenlijk geluk bestaat, hoe hij gerechtvaardigd wordt voor God, en wat tot de beoefening der ware godsvrucht behoort, wij hebben onderwijzing van noode. Welnu, neigen wij dan onze ooren om te hooren, wat de Heere God door David zijn knecht ons te zeggen heeft!

De dichter zegt eerst in het algemeen, waarin des menschen uitnemendste voorrecht gelegen is, van vs. 1—6; en leidt daarna tal van opmerkingen en vermaningen uit die leer af, van vs. 6 tot het einde. In het 1ste deel van zijn lied zegt hij, dat geen weldaad zoo groot is als die der schuldvergeving. Zij is eene geheel onverdiende genade, waardoor de schuld om niet en geheel en voor eeuwig wordt kwijtgescholden. Genade is de bron, waaruit die weldaad vloeit; gerechtigheid — van den Middelaar des Verbonds, afgeschaduwd onder den ouden dag, en aangebracht in de volheid des tijds — is de grond waarop zij steunt; geloof is het middel waardoor zij verkregen wordt; en vrede, vrede met God, is haar lieflijke vrucht. De dichter weet dat alles bij ervaring. Hij weet, dat de zonde telkens een scheiding maakt tusschen den Heere en de ziel. Dat het geweten telkens behoefte heeft aan de besprenging met het bloed der verzoening. Hij verhaalt, in welke benauwdheid hij was, eer hij als vrijgelatene des Heeren ruim ademhalen kon en hoe hij in den weg der vernedering des harten en der oprechte ootmoedige belijdenis, ondervinden mocht, dat een gebroken hart en een verslagen geest door den Heere niet worden veracht.

Uit eigen ervaring weet hij, dat het niet vruchteloos is bij den Heere te schuilen. Uit die ervaring is een heerlijke geloofsvertrouwen geboren, dat, gelijk steeds, gepaard ging met nieuwe gehoorzaamheid. Die gehoorzaamheid drong hem om zondnaars te onderwijzen in den weg der zaligheid, en hen te waarschuwen tegen verharding des harten, door het schadelijke van den dienst der zonde en het heerlijke van den dienst des Heeren voor oogen te stellen. Hij eindigt met eene opwekking tot blijdschap aan hem, die met hem begenadigd zijn, en uit wier naam hij dus heeft gesproken.

Wij kunnen hieruit leeren, dat het ons geoorloofd is een lied te dichten, en te zingen als wij het kunnen, Gode tot eer, en onzen naasten tot stichting. David was zoo verheugd, wij hij de klove gedempt zag, die de zonde had ge-graven tusschen God en zijn hart, dat hij begon te zingen. Zijn voorbeeld mag nagevolgd. Daarom zei Jacobus: „Is iemand onder u in lijden? dat hij bidde. Is iemand goedsmoeds? dat hij psalmzinge.”

Zoo heeft ook Paulus gezegd: „leert en vermaant elkander, met Psalmen en lofzangen, en geestelijke liederen, zingende den Heere met aangenaamheid in uw hart.”

David zong dikwerf uit de volheid zijns gemoeds. De kinderen Israëls, aan de overzijde der rivier gekomen, zongen een danklied. Ons is bewaard het lied van Debora. Maria zong een lofzang. De engelen zongen in Efrata's velden. Paulus en Silas deden de kerkerwanden weergalmen van Psalmen in den nacht.

Men vergete niet, wie ter eere Gods wil zingen, moet nederig en heilbegeerig gestemd zijn. Petrus zegt: „God verstaat den hoovaardige, maar den nederige geeft Hij genade,” en Christus verzekert, dat de „reinen van hart” God zullen zien.

Helaas, velen die onder een Christelijken naam gaan, hebben de dartele luit lief.

Wacht u voor de liederen der ijdelheid. Zij ontsteken de lusten des vleesches en dagen baldadig den Heere uit, om

Het is de genadige vergeving der zonde en het leven in de vreeze Gods. David had begrepen, en hij wil anderen onderwijzen. Maria had het begrepen, en zij zoekt het meer en beter te verstaan aan de voeten des Heilands, in wiene ook David heeft geloofd: »De Here is mijn Herder, mij zal niets ontbreken.»

NOTTEN.

Een vierde Stichting?

Door de rondgezonden mededeeling zijn de Afdelingen en Corporatiën met den aard en den stand der zaak bekend gemaakt. Het zal de aandacht hebben getroffen, dat het Bestuur dezen keer *niet* eenstemmig is. De meerderheid der stemhebbende leden is er voor. Nu de Ged. Staten van N.-Holland plaats vragen voor 500 patiënten, binnen 10 jaren, oordeelen zij ook voor die ellendigen plaats en *Chist'el'jke* verzorging te moeten bereiden, voor wie anders waarschijnlijk eene Overheidsstichting zal worden gebouwd. Een minderheid van ruim een derde plus adviseerende leden daarentegen oordeelt, dat de Vereniging *niet* tot den bouw van een vierde Stichting moet overgaan, immers niet zoolang de andere drie nog niet zijn afgerond. Ook, dat in elk geval vooraf de vraag moet overwogen worden, of wij voortdurend den arbeid zullen uitbreiden, dan wel, althans in de eerste jaren, meer dan tot nu kon gedaan worden, met kracht moeten arbeiden tot bevestiging en verbetering van het reeds boven alle verwachting uitgebreide en gezegende werk.

En is ook niet de tijd komende, of reeds gekomen, dat de Vereeniging meer moet trachten te doen tot bevordering van de geneeskunde, bizarder de psychiatrische wetenschap, in verband met den praktischen arbeid?

De HEERE, de Vader aller barmhartigheid, de God aller vertroosting, zai tot al dit werk, ook tot een 4de Stichting al het noodige geven, indien Hij ons er toe roept. Zeer zeker.

De broeders in het Bestuur en de afgevaardigden, die in het verzoek van N.-Holland een wenk des HEEREN zien, kunnen, mogen, niet anders dan spreken voor de aanneming van het voorstel des Bestuurs. Of iemand ook recht zoude hebben om de bezwaren der anderen toe te schrijven aan een wankelend geloof? 't Zal wel het beste zijn, van dergelijke soort van argumenten en beweegredenen wederzijds zich te onthouden. In plaats daarvan worde in de binnenkameren, en ook in de openbare samenkomst der Gemeente, Gods aangezicht gezocht met vorige biddings en smeekingen, dat Hij de Vereeniging in dit, voor haar verder leven hoogst gewichtig, moment genadiglijk leiide tot betgeen Hem welbehagelijk is.

1. Op dit oogenblik is het reeds moeilijk de bestaande Stichtingen te voorzien van beslist Christelijke, Gereformeerde, geneesheeren. Ook is er telkens opnieuw gebrek aan geschikte verplegers en verpleegsters; en van degenen die met veel zorg zijn opgeleid, gaat menigen weg, als de Stichting de volle vrucht der opleiding zou kunnen genieten. Ik beoordeel dat thans niet, maar

2. De meerderheid van het Bestuur acht de bovengenoemde bezwaren niet afdoende, maar heeft zelf *afdoende bezwaar* met het oog op de *gelden*. Daarom is in het voorstel ook dit gansch nieuwe element opgenomen : dat de Prov. *N.-Holland* de garantie voor rente en aflossing op zich neme. Als *N.-Holland* dat doet, dan zal de lenning voor eene 4e Stichting, van vele tonnen gouds, gemakkelijk en allicht tegen lagere rente dan de gewone 4 pCt. te plaatsen zijn.

Heeft DE HEERE het ons tot nu toe doen ontbreken aan het noodige geld? Immers neen.

Wie heeft recht of moed om te zeggen :
*OD wil een 4de Stichting, maar voor de
 elden mogen wij in den gewonen weg niet
 eer op Hem betrouwen, niet op Zijne hulp
 en zorg en leiding rekenen?*

Broeders en zusters, leden der Vereeniging, vergunt mij, de gewichtvolle zaak u op het harte te leggen, en deze opmerkingen aan te bevelen in uwe biddende overweging en samenspreking.

1990

Niet, dat de Engelschen onder Roberts in den Vrijstaat juist sprekende overwinningen behaald hebben op de Boerenkoppies en dezen hebben vernietigd. Daarvan is in 't geheel geen sprake. De verliezen der Burgers waren in de jongste gevechten zelfs zeer gering en er is slechts van gevangenneming van enkele hunner sprake. Maar de meesterlijke tactiek van Roberts en de groote overmacht, waarmee hij zijne tactiek kon volvoeren, hebben zoodanigen invloed gehad, dat hij zijn snellen opmarsch van Brandfort tot in Kroonstad reeds Zaterdag had voltoerd, zonder op zeer

nis om zich reeds bij voorbaat aan de Kroonke te onderwerpen, terwijl ze misschien straks reeds spijt hebben van hun laffe, vernederende gedragingen. Doch de toestand is hoogst kritiek. Want al is 't zeker, dat Roberts weer eenigen tijd noodig zal hebben om al zijne troepen en zijn voorraad in Kroonstad bijeen te brengen en den spoorweg te herstellen, 't is de vraag wat de Vrijstaatsche commando's zullen doen, die ten geale van allicht 5000 man nog ten Oosten van Bloemfontein-Brandfort-Kroonstad in de bergen vertoeven. O, indien 't hun voornemen ware om spoedig en ernstig, ten bloede toe, Roberts verbindingslijn te verarielen en hem zoo van achteren te bedreigen, terwijl de transvalers hem aan de Vaalrivier ernstig den voet dwars zetten juist nu hij nog, door zijn overhaast optrekken, zwak is — dat zou oopvol en moedgevend zijn. Maar, 't is de raag of ze, ten beste geuomen, telkens slinend naar niet bloot een verdedigende positie in de bergen zullen kunnen innemen, om van daar uit een guerilla-krig op kleine schaal

lijk de Engischen er den indruk van geven, reuen wij niet, wij alle berichten van de burgers zelfven achtergebouden worden. Toch betwijfelen wij nog de juistheid ervan, en willen hopen, dat het blijven van de gemeemde commando's in 't Oosten van den rijksstaat ook krijgkundige en staatkundige geschiedt. Ook 't laatste; omdat

Westen van de Vaal en hooger aan de
rens van Transvaal de zaken niet voor-
spoedig liepen voor de Burgers. Ook in
Westen moesten zij achteruit voor Methu-
unter, en dat juist terwijl een troep be-
den Engelschen van 3 à 4000 man zich
maakte om snel van 't Zuiden langs den
oorweg tot ontzet van Mafeking op te
kken. Wel moesten zij daarbij, vóór
rijnre geduld, veeren liften, maar er is

Tot overmaat van ramp kwam nu ook nog 't bericht, dat het perfide Portugal, dat het Engelsche troepen met wapenen etc. over 'n gebied doorlaat naar Rhodesia om Trans-

Dinsdagmorgen is de Zuid-Afrikaansche deputatie in New-York aangekomen. De gezanten zijn, geëscorteerd door de leden van het Boerencomité, naar het stadhuis gevoerd, waar zij door den burgemeester van New-York zijn ontvangen, die hun tevens den titel van „burgers van New-York” verleende. Ook de gemeenteraad ontving de gedelegeerden en nam een motie van sympathie aan. Maar zullen de Republikeinse leiders veranderen?

Ook heeft de rede van lord Salisbury de leeren vreemd opgeschrikt uit hun onafhankelijkheidsdroomen. Ze hadden zoo gehoopt, dat hun bloedige opoffering in den Zuid-Afrikaanschen oorlog en hun ridderlijke ontvangst van de Koningin, Engeland dankbaar zou hebben gestemd en tot verzoening ewogen. Nu zien zij hun dwaling in. Op een groote vergadering te Manchester hebben John Redmond en John Dillon heftig tegen den Engelschen schromelijken ondank geprotesteerd en verklaard, dat Ierland nu wist, dat langs den weg der verzoening voor haar niets te hopen is. Ierland zal weten wat haar te doen staat. De Iersche partij moet eene vereenigd worden en haar betekenis al na de algemeene verkiezingen duidelijk worden. „Arme Ierland, kendet gij den Engenden nog niet? Vaster dan de wetten van Ieden en Perzen in de oudheid, is de wet van Engeland die van leugen, ondank en hebzucht! Waarom gaaft gij ook uwe zonen voor het vervloekte bloedblad in het verre Irika.”

Ook in Oostenrijk komt men wat tot kalme
de Kamers, onder den invloed van den
zeizer. Maar intusschen blijven de kwestien
nagelooft, de Oostenrijk-Hongaarsche volken
nakkelen en het parlement verhinderen tot
en bloei van 't land iets goeds te verrichten.

NOORDZEEN.

Een meer alle godzaligheid, heiligheid
zelfs zedelijkheid ondermijnend stuk, als
t referaat, is voorzeker zelden verschenen.
Alle *positief* of liever *objectief* karakter
ordt aan de zonde ontzegd, terwijl de
ferent te daarenboven slechts als *onzedelijk-*

Het schijnt wel zoo; want in zijn omrijving van zonde zegt hij: „wij erkennen als zonden alleen de zedelijke overtredingen, dat is het doen of nalaten van wat ons aanzicht in wat goed en kwaad in ons verriedt en gebiedt.”

Daarmee is het *stellig*, het *voorwerpeijk* karakter der zonde geloofchend.

Waar geen wet is, daar is ook geen vertreding," Rom. 4 : 15. Ook *is* door de wet de kennis der zonde," Rom. 3 : 20. *o* spreekt Gods Woord

Een ingaan tegen „eigen inzicht?” Een vallen en opstaan op den weg der ontwikkeling? Een moment van minder aangenamen aard in het proces van beschaving? Een nog niet zijn, wat men naar aard en bestemming worden kan, worden moet en worden zal? Beurtelingen het een en het ander zou ik haast zeggen.

Geen wonder dat deze heer Theoloog
toort tegen de verklaring van den Heideb.
atechismus, vr. 5 waar op de vraag:
„Kunt gij dit alles volkomenlijk honden,”
geantwoord wordt: „Nee ik, want ik ben
van nature geneigd God en mijnen naaste
te haten.”

Hoe nauwkeurig de moderne zelfwaarneming is, die gaat buiten de wet Gods om, blijkt wel daaruit dat deze „moderne evangelieenaar“ zonder blikken of blozen verklaart: ik loochen ten sterkste dat ik ooit een booze neiging heb gehad en dat ik ze bij één van mijn natuurgenoeten ontdekt heb.”

Die brave man temidden van al die braven! Heeft wel iets van de kracht der dwaling waarvan Paulus spreekt 2 Thess. 2: 11.

Zelfs ontziet hij zich niet om wat de Apostel Paulus in Rom. 7 getuigt van zijn zonde: "omstoring met en tegen de inwonende zonde *gevaarlijke taal*" te noemen. Bovendien ergert em, dat ontzichelijke woord: "Ik dan doe datzelfde nu niet meer, maar de zonde die in mij woont". Rom. 7: 17. Blijkbaar hecht de spreker geen betekenis aan het woord des Heeren: "wat uit vleesch geboren is, dat is vleesch en wat uit den Geest geboren is, dat is geest". Jok. 3: 6. Hij weet hij misschien niet dat diezelfde apostel spreekt van den nieuwen mensch in onderscheiding van den ouden mensch. Feze 4: 22-24. Coloss. 3: 9, 10. Hij kent dan ook blijkbaar niet den strijd tusschen vleesch en vleesch, waarvan diezelfde Apostel zwaaagt Gal. 5: 17.

Die taal is niet nieuw. Reeds meer dan een eeuw geleden, 23 Aug. 1797 verklaarde de predikant bij de Doopsgezinden te "Neschede" in de Nationale Verg. van de euwbakken, Bataafsche Republiek (dominé nas volksreppresentant geworden): "gevaarlijk en strijdig met de broederschap in het

Die brave vrijheidsman was blijkbaar gegijgd, als hij het maar gedaan had kunnen krijgen, dien gehaten Catechismus terwille van „vrijheid, gelijkheid en broederschap” en de predikstoelen te bannen.

Och, och, dat die brave Chavannes, die
 ooit een booze neiging gehad heeft en nu
 ik een brave, lieve neiging heeft inzake
 den Catechismus, niet bij machte is dien
 Catechismus ook van onze Catechisaties en
 van onze Chr. Scholen te bannen!

ne? Een zedeleer zonder de wet Gods en
n geloof zonder de waarheid Gods leidt
vermijdelijk naar een godsdienst zonder
zeze Gods, zooals blijkbaar op H. M. oor-
gschip z.g. gevierd werd. Arm volk, dat
n zulke leiders wordt toevertrouwd.

De Theologische School leed in haar geligen kring een droevig verlies door het overlijden der Echtgenoot van Prof. Linde-

De klachten over de gevolgen van het Armenische bloedbad door den Sultan, den „grooten moordenaar“, aangericht, blijven nog steeds aanhouden. En vooral nu de groote Mogendheden nog altijd politiekonaandoenlijk daarmtrent blijven. Doch dit niet alleen; het verlenen van hulp wordt zelfs tegengehouden. Een Armeniër schreef in een grooten weeklagenden brief: „Te Konstantinopel doet onze patriarch tevergeefs stappen om de weduwen en wezen tenminste van den hongerdood te redden. Men verbiedt hem, hulp te zenden in de provincies, waar honderdduizenden ongelukkigen in de verschrikkelijkste ellende verkeren. De afgezanten te Konstantinopel durven, vanwege de onverschilligheid der Europeesche diplomatie, niet meer tusschenbeide komen. In één woord onze toestand is veel erger dan gedurende de groote slachtingen zelf. Indien de Mogendheden niet uit hare werkeloosheid kunnen gewekt worden, is de uitroeiing der natie zeker. Binnen eenige jaren zal de Sultan dan tot zijn doel komen: „Geen Armeniërs meer in Armenië!“ — Vreeselijke maar billijke aanklacht tegen de Christelijke Mogendheden; en het ergste is, dat niet slechts de „publieke opinie“ maar de „conscientie van het gansche menschedom“ tegen het snoode onrecht onzer dagen indruischt — doch er is geen kracht om iets te doen, ondanks en vanwege de opeengehoopte oorlogsmacht, levende en doode beide, over de gansche wereld.

Er wordt bericht, dat de Paus gedurende dit, z.g. heilige, jaar 1900, in Canada huwelijken tusschen Roomschen en Protestanten verboden heeft.

De abt Carré, die de Roomsche kerk verliet en thans in Engeland studeert onder een Anglicaanschen bisschop, schreef aan den bisschop van Versailles: Gelijk eertijds Samuël in den Tempel van Jeruzalem, hoor ik de stem Gods, die mij roept; ik zal niet langer mijn oor voor Hem sluiten. Monseigneur, afziende van de ellendige dwalingen, die gij mij totnogtoe hebt doen belijden, geef ik mij gansch oprecht en geheel over aan de vertroostende leer van het zuivere Evangelie.

Te Parijs overleed in Februari l.l. mevrouw Marjolin—Scheffer, dochter van den beroemden „Protestantschen“ schilder Arie Scheffer. Mevr. Marjolin beschouwde nog altijd het atelier van wijlen haar vader als een heiligdom, ook ter vertroosting in haar geloof bij het verlies harer verwanten. Met wijlen haar echtgenoot deed zij veel aan de verzorging van zuigelingen, die door allerlei oorzaken de moedermelk moesten missen, waardoor niet weinig jonggeborenen, gelijk in zoovele andere Kribbe-inrichtingen, aan den dood zijn ontrukt.

In Portugal, waar slechts weinig Protestanten zijn, komt meer doorwerking en vrijheid. Er zijn in Lissabon thans twee Anglicaansche, een Presbyteriaansche en een Baptistische kerk. Een Protestantsche soldaat, die weigerde de biecht te doen en daarvoor eerst gestraft werd, werd daarvan later weder vrijgesproken.

Voor eenige jaren zou onder goedkeuring van het Pruisisch kerkbestuur door collecten een Duitsche Evangelische kerk te Rome gebouwd worden. Daarover ontstonden later moeilijkheden, doordien eenige Duitschers daartegen opkwamen, bewerende, dat de kapel van het Duitsche gezantschap groot genoeg was. De opperkerkeraad gaf toen den predikant Brunsan in de keus om of die gemeente te verlaten, of uit de kerk gesloten te worden, alsof hij aan het hoofd eener sekse stond. Volgens de „Tägliche Rundschau“ en de „Reichsbote“ kwam zulke verandering in deze zaak, omdat de regering het centrum wilde ontzien en aan die partij de erge besparen der oprichting van een Evangelische kerk te Rome. Volgens latere berichten zal men in de nieuwe kerk kunnen godsdienst houden onder het credo der landskerk. Intusschen deed men dit in de ambassade-kapel.

In een van de koloniën der Duchoborzen, die uit Rusland om de vervolging naar Canada verhuisd zijn, niet ver van Winnipeg, speelden eenigen hunner kinderen met andere kolonisten. Bij ongeluk werd een kleine Canadees gewond, en beklagde zich deze daarover schreiende bij zijn ouders. Zijn vader schoot toen op de kinderen af, maar de kleine Duchoborzen waren het terrein reeds ontvlucht. Een hunner, een knaapje van tien jaren, zat daar nog, dewijl hij niet met de anderen medegespeeld had. Doch de driftige man liep toch op dit onschuldige kind af, en gaf het een schop, 't welk helaas, zijn dood ten gevolge had. De gemeente der Duchoborzen heeft echter het politiehooft daarop verzocht, den moordenaar niet te straffen, omdat hij genoeg door zijn eigen wroeging en nabewoening gestraft werd, en het verschrikkelijk zou zijn, indien er nu nog een tweede leven bij werd opgeofferd.

Dr. Talmage zeide onlangs in zijn predikatie, dat hij het uit der keel moest roepen en zijn stem verheffen als een bazuin tegen de onzedelijkheid: dat de groote wereldsteden hoe langer hoe meer op Sodom en Gomorra begonnen te gelijken.

Ingezonden.

Mijnheer de Redacteur!

Mag ik een klein plaatsje vragen in uw veelgelezen blad?

Ik was van harte verblijd, toen ik het stuk van den geachten Professor Lindeboom in „Volksnooden“, over het onheilighen van den Rustdag, en wel door de bakkerspatroons zag, maar ben toch nog niet voldaan.

Ik zeg ook, niet beginnen voor 12 uur; daarvan heb ik te veel ondervonden. Maar dan kan men zoo iemand niet gebruiken. Zelfs van de Gereformeerde kerk zijn er

patroons die dan zeggen: hij is socialist!

Ja, toen ik met het Kroningsfeest ontslagen werd, omdat ik 's Zondags niet wilde werken, al was het voor onze geliefde Koningin, was er geen een van onze broeders, die het voor mij opnam; zelfs een diaken van onze kerk zeide, God zal je bezoeken; want als ik een bestelling krijg op Zondag, zeg ik eerst, dat ik het niet mag doen, en dan ligt het voor zijn rekening, als hij het toch wil hebben. O wat schoone redeneering! Ja zelfs beriep hij zich op het traktaat van den Sabbath van onzen geliefden Dr. Kuiper. Ik had mij aan de verzoeking blootgesteld; dus feitelijk wierp hij het op Dr. Kuiper. Ik kon het er niet zoo in vinden, maar wel het tegenovergestelde.

Ook waren er die zeiden, je moet zoo wettisch niet wezen. Och wat een treurig verschijnsel.

Toch had ik steun en wel in het Socialisme, dat viel me bij; die vonden het flink; om die reden hebben ze mij ook nog gesteund.

Om nu te komen op wat Professor Lindeboom schrijft, ik zou zeggen, een bakkersknecht moet verder strijden voor de afschaffing van nacht arbeid.

Ten eerste de nacht is van God gegeven om te rusten. Nu wordt er wel gezegd, ja maar de politie en meederen, die moeten ook 's nachts werken. Zeker, maar bij een bakker is het iets anders. Let wel een bakkersknecht werkt van Vrijdagavond tot Zaterdagavond, het gebeurt tot 11 of 12 uur. Dan gaat hij rusten, vermoeid van den arbeid. Maar gelukkig, de dag des Heeren breekt aan, doch wanneer hij 's morgens naar de kerk gaat, is hij toch nog moe; bij eigen ondervinding.

Dan moet hij 's avonds om 12 uur weer aan het werk, en dan is het een vanzelfheid dat hij 's avonds niet naar de kerk gaat, maar naar bed; want anders is hij niet bekwaam, niet waar, om zijn arbeid goed te kunnen verrichten. Daarom zegt Professor Lindeboom juist zoo schoon, dat we den Rustdag niet mogen verkorten.

Om die reden moeten de Gereformeerden en vooral de kerkeradsleden bij het huisbezoek wijzen op die misstanden en de patroons vermanen.

De Christen-huismoeders zou ik toeroepen, ontvangt geen brood meer, dat alzo bewerkt is; laat den patroon weten, dat gij geen brood wilt hebben, dat in den nacht gebakken is.

De Christen-patroons roep ik toe, sluit u aan bij „Boaz“ en steunt „Patrimonium“, dan kunnen we te zamen, tot dat doel geraken: hopende dat „Patrimonium“ ook eens zal gaan werken voor de afschaffing van nacht arbeid.

En dat onze mannen, vooral onze hoogleeraars ons mogen voorlichten, met de gaven die God hun geschonken heeft.

Dank zeggende voor de verlangde plaatsruimte,

Uw Vr. en Br.,
B. G. v. D. ROEST,
Bakkersknecht Riekveld.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

S. DWARSHUIS,

V. D. M.

EN

K. FLEDERUS.

STAPHORST, 11 Mei 1900.

Huwelijks-uitkleding D. V. 25 Mei a.s.

SOLI DEO GLORIA

Den 20 Mei hopen onze geliefde Ouders

R. TERPSTRA

EN

M. BUFFINGA

den dag te gedenken, waarop zij vóór 25 jaren in den Echt werden verbonden.

Hunne Kinderen.

UITHUIZEN.

Ps. 40 : 6 (onbrijmd).

Onze geliefde Ouders

JAN ZWART Czn.

EN

PIETERTJE POS

hopen D. V. den 30sten Mei hunne 25-jarige Echt-vereëning te gedenken.

Hunne dankbare Kinderen,

ALIDA.

SIMON.

CHRISTOFFEL.

PETRONELLA JOHANNA.

MARIA.

CHRISTINA CATHARINA.

CATHARINA.

JAN JACOB.

JANNETJE.

PIETER.

DIRK.

ZAANDAM,

Mei 1900.

Heden werd ons ouderhart opnieuw gewond door het overlijden van ons geliefde Zoonje

HARM,

in den ouderdom van 1 jaar en 4 maanden. De verbondsbelofte is ons tot rijken troost.

B. FOLKERTS.

W. FOLKERTS -

DIJKSTRA.

MAXWELL CITY, N. A.,

19 April 1900.

Het behaagde den HEERE heden morgen van ons weg te nemen onze innig geliefde Echtgenoot, Moeder en Behuwdmoeder **Willemina Frederika Maria Duijser** in den ouderdom van ruim 58 jaren, na een hevige ongesteldheid van weinige dagen.

Zij is heengegaan in de hope der verlossing, die in Christus Jezus is.

L. LINDEBOOM.

C. LINDEBOOM.

A. M. LINDEBOOM—

DE JONG

F. L. LINDEBOOM.

KAMPEN, 9 Mei 1900.

SPRANG,

Algemeene kennisgeving.
Wegens buitenlandsche familie eerst nu geplaatst

Heden overleed na een langdurig lijden, in de hope des eeuwigen levens, onze geliefde Zuster, Behuwdzuster, Tante en Behuwdtante, Mevrouw

Maria Elisabeth Kreijts,

Weduwe van den Heer JOHN YOUNG, in den ouderdom van 67 jaren.

Uit aller naam.

H. KREIJTS.

AMSTERDAM,

11 Mei 1900.

Rouwebezoeken kunnen niet worden afgewacht.

Het behaagde den Heere den 7en dezer een onzer ouderlingen

ADRIAAN LOUWERSE, in den ouderdom van 75 jaren, tot zich te nemen.

Zondag 6 Mei verkondigde hij nog met de gemeente den dood des Heeren, toen hij Maandagavond, zich ter ruste gelegd hebbende, op 't onverwachts de eeuwige rust ingi g.

Twee dagen daarna overleed een onzer diakenen

Johannes Boone, in den ouderdom van 57 jaren, na een smartelijk lijden van slechts enkele dagen. Wij vertrouwen, dat hij thans den Heere in voormaktheid dient.

De Heere trooste hunne treurende betrekkingen en vergoede ook aan de gemeente het verlies door het heengaan van deze Broeders geleden.

Namens den Kerkeraad der Geref. kerk te Nieuworp, J. H. DONNER Jr., Preses. G. DE JAGER, Seciba. NIEUWDRP, 11 Mei 1900.

Hedenmorgen overleed plotseling, na een langdurig lijden, in de hope des eeuwigen levens, onze geliefde Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader:

DRIES KROESE,

in den gezegenden ouderdom van bijna 89 jaren.

Wed D. KROESE—

VAN WEGHEL,

Kinderen, Behuwd- en

Kleinkinderen,

HATTEM,

12 Mei 1900.

Heden overleed, in de hope des eeuwigen levens, onze geliefde Man en Vader

Johannes van der Wielen,

in den ouderdom van 74 jaren. Het leven was hem Christus, en alzo het sterven hem gewin.

Wed. J. VAN DER WIELEN—

MUNTINGH.

Wed. B. T. GAASTRA—

V. D. WIELEN.

H. v. D. WIELEN.

S. v. D. WIELEN—

BANSBERG.

Wed. C. v. D. WIELEN—

STORM.

WORKUM, 12 Mei 1900.

VERHUISD:

van STEENWIJK

naar AMSTERDAM

(BLOEMGRACHT 7)

T. v. d. PLOEG IZ.

Vertegenwoordiger der Vereen. tot

Chr. Verz. van Krankzinnigen

(Veldwijk-Bloemendaal-Dennenoord.)

Gereformeerd Gymnasium te Zetten.

Het eerste toelatings-examen zal D. V. gehouden worden op **Vrijdag 13 Juli** a. s. Ouders of voogden, die voor hunne Zoons of Pupillen plaatsing wenschen met den nieuwen Cursus, gelieven zich daartoe vóór **1 Juli** aan te melden bij den Rector.

Aan het Gymnasium is eene klasse verbonden, waarin nog geen oude talen worden onderwezen. Voor leerlingen dezer klasse bedraagt het kost- en schoolgeld **f 400**—, voor de overige **f 500**— Ook kan onder bijzo. dere voorwaarden toestemming worden gegeven tot het plaatsen van leerlingen, die niet in het Internaat worden gehuisvest.

De Rector,

Dr. W. H. KRAMER.

Deputaten voor het Studiefonds van de Geref. Kerken in de provincie Utrecht, in de gelegenheid om een jongeling, die in de H. Godgeleerdheid studeert of zich voor die studie voorbereidt, uit dat fonds eene ondersteuning te verstrekken, roepen bij dezen sollicitanten, niet jonger dan 15, niet ouder dan 25 jaar, geboren in deze provincie of wier ouders in deze provincie wonen, op om zich **vóór den 29 Mei e.k.** aan te melden bij den ondergeteekende. Vereischt wordt overlegging van bewijs a. dat hij de lessen van een Geref. Gymnasium of de colleges aan de Vrije Universiteit of aan de Theol. School volgt; b. van docenten of professoren, dat hij van God met uitnemende gaven bedeeld is; c. van den Kerkeraad, dat hij ondersteuning noodig heeft en dat tegen zijn belijdenis of wandel geen bezwaar bestaat; d. van een geneesheer, dat hij gezond van gestel is.

Namens Deputaten,

Dr. G. VAN GOOR, voorz.

BUNSCHOTEN,

15 Mei 1900.

TE KOOP

voor bijtijken prijs een zeer groote

AMERIKAANSCH KACHEL,

zeer geschikt voor groote zaal of kleine kerk. Te bevrigen onder motto „**Helios**“ aan den Uitgever van de Bazuin te KAMPEN.

NIEUWE BRIEFKAARTEN,

met of zonder firma bedrukt, worden dagelijks **franco** verzonden voor **f 2,25 per 1000**, door ZALSMAN te KAMPEN.

Boek- en Handelsdrukkerij

VAN DE

Uitgeversmaatschappij

„**DE VECHT**“

Bruckelen. Direct. P. MOBACH.

(Uitgave van het Geref.

Traktaatsgenootschap

„**FILIPPUS**“)

Beveelt zich beleeft aan voor de levering van alle voorkomende drukwerken.

Frant werk. Vlugge bediening.

Concurreerende prijzen.

Een brief aan u en mij, om cito te bezorgen, 't Gewicht van d' inhoud dult geen uitstel, zelfs tot morgen, Hij biedt de keus u aan van waar geluk en smart; De p'aats voor hem bestemd is 't Hart.

Prijs 5 ct.

Uitgave van ZALSMAN te KAMPEN.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

Bij J. H. KOK te KAMPEN verscheen: **De Jongelingsvereniging en de Kerk**

DOOR

P. BIESTERVELD,

Hoogleeraar afd. Theol. School.

120 Pag. royal 8°. Prijs **f —.90**.

Alom verkrijgbaar, zo mede tegen toezending van het bedrag bij den Uitgever.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is verschenen:

DE GELOOFSBELIDENIS

DER

Nederl. Geref. Kerk,

TOEGELICHT DOOR

W. H. GISPEN.

VIERDE DRUK.

f 1.50.

Gebonden **f 1.90.**

27 April vereerd met de Inteeke-ning van H. M. de Koningin.

Het mooiste en goedkoopste Tijdschrift voor 't Geref. Huisgezin is:

„De Gouden Kandelaar“.

Versijnt elke maand één aflevering, op mooi papier, royaal 80. formaat, 2 kolommen druks, 12 à 16 bladz., met 4 of meer advertentiebladen. Eukle afleveringen zijn geïllustreerd.

Inhoud van aflevering 1 is als volgt:

a. De Gouden Kandelaar. — b. „Indien Gij de Christus zijt“. — c. Blinde Jan. Een doorlopend verhaal met Plaat. — d. Brievenbus. — e. Het Lucifers-meisje. Een kind der ellende. Een doorlopend boeiend verhaal. (Geen vertaling, maar geheel oorspronkelijk. Een verhaal waarin zich ons volksleven weerspiegelt). — f. Uit het leven van Spurgeon. Transvaal. De goede oude tijd. — g. Voor het Jonge Volkje. De donkere kamer. Een boeiend, oorspronkelijk, doorlopend verhaal. — h. Prijs-raadsel. Vragen. — i. Varia. — j. Advertentiën (pl.m. 130).

De abonnementsprijs is slechts **40 cent** per half jaar, franco thuis. Men teekent in voor den geheelen jaargang, bij elken soliden boekhandelaar, brievengaarder of agent van dit blad.

De Advertentieprijs is slechts **6 cent** per regel. Handels-Advertentiën veel lager.

De oplage van *De Gouden Kandelaar* was oorspronkelijk 10,000. Aflevering I verscheen 15 April. De 2de druk daarvan kwam heden van de pers, zoodat thans de oplage is 15,000. *De Gouden Kandelaar* wordt als om strijd aanbevolen door vele toonaangevende bladen.

Proefaflevering gratis. Agenten, Agentessen en Colporteurs gevraagd, tegen extra hooge provisie.

Adres: Bureau „*De Gouden Kandelaar*“ te Sneek.

Is verschenen bij den uitgever K. LE COINTRE te MIDDELBURG:

De Oefenschool des Gebeds

Zestal leerredenen van

D. C. P. SLUIJTER,

in leven dienaar des Woords te Oortoom.

Prijs: **75 cent.** Gebonden **f 1.10.**

Uitgegeven ten v.oordeele eener op te richten Chr. School in het van Lemmer-Kwartier.

Deze leerredenen zijn uitgesproken tegen het naderend Pinksterfeest in 1899 en worden gunstig aanbevolen ter lezing in vacante kerken.

Na ontvangst van het bedrag volgt **franco** toezending, alsmede verkrijgbaar in den boekhandel.

WIE

5 stuivers postzegels zendt aan ZALSMAN te Kampen, ontvangt daarvoor per omgaande post franco

EEN BOEKJE,

waarin tal van goede recepten door een Veearts, voor ziekten van paarden,

koeien

en varkens.

Bij den uitgever A. GEZELLE MEERBURG te Bussum versijnt elke maand: **Wat zegt de Schrift?**

Maandblad tot bevordering van het rechte lezen en uitleggen van Gods Woord, onder redactie van Prof. L. LINDE